

Nylands TE-central
Landsbygdsavdelningen
Finansieringsenheten

**DE REGIONALA UTVECKLINGSÅTGÄRDERNA
FÖR LANDSBYGDEN PÅ
NYLANDS TE-CENTRALS OMRÅDE UNDER
PROGRAMPERIODEN 2007-2013**

Godkänd i landsbygdssektionerna 31.8.2006

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	4
2. PROGRAMOMRÅDE	7
2.1. OMRÅDESBESKRIVNING OCH ANALYS AV NULÄGET.....	7
2.1.1. Swot- analys	7
2.2. RESULTAT OCH SLUTSATSER FRÅN FÖREGÅENDE PROGRAMPERIOD	11
3. NYLANDS REGIONALA LANDSBYGDSSTRATEGI 2007 – 2013	20
3.1. VISION21	
3.2. STRATEGISKA MÅL, ALLMÄNNA MÅL, ÅTGÄRDER OCH INDIKATORER.....	21
3.2.1. Strategiska mål	21
3.2.2. Allmänna mål	21
3.2.2.1 Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft.....	21
3.2.2.2 Skötsel av miljö och mark	22
3.2.2.3 Livskvalitet på landsbygden och mångsidigare landsbygdsnäringar.....	22
3.2.2.4 LEADER –handlingssättet	22
3.2.3. Åtgärder	23
3.2.4. Indikatorer	23
3.3. PRINCIPER FÖR VERKSTÄLLET AV PROGRAMMET	24
4. HANDLINGSLINJER OCH REGIONALA ÅTGÄRDER	25
4.1. HANDLINGSLINJE 1: FÖRBÄTTRA JORD- OCH SKOGSBRUKETS KONKURRENSKRAFT.....	25
4.2. HANDLINGSLINJE 2: SKÖTSEL AV MILJÖ OCH MARK.....	25
4.3. HANDLINGSLINJE 3: LIVSKVALITET PÅ LANDSBYGDEN OCH MÅNGSIDIGARE LANDSBYGDSNÄRINGAR	26
4.4. HANDLINGSLINJE 4: LEADER-HANDLINGSSÄTTET	28
4.5. ÅTGÄRDER ENLIGT LEADER-HANDLINGSSÄTTET I LINJERNA 1, 2 OCH 3.....	28
4.5.1. Åtgärderna i linje 1: Jord- och skogsbrukets konkurrenskraft.....	28
4.5.2. Åtgärderna i linje 2: Skötsel av miljö och mark.....	29
4.5.3. Åtgärderna i linje 3: Mångsidigare landsbygdsnäringar och livskvalitet på landsbygden.....	29
4.6. STÖDNIVÅ	29
4.7. ALLOKERING AV FINANSIERINGEN.....	29
4.8. EVENTUELLA NATIONELLA ÅTGÄRDER OCH BESKRIVNING AV DESSA	29
5. SAMMANJÄMKNING AV PROGRAMMEN SAMT ARBETSFÖRDELNING I OMRÅDET.....	30
6. FINANSIERING	30
6.1. ÅRLIG ALLOKERING AV REGIONALA FÖRBINDELSER.....	30
6.2. REGIONAL FÖRDELNING AV OFFENTLIG FINANSIERING PER HANDLINGSLINJE OCH ÅTGÄRD I NYLANDS OMRÅDE 2007-2013	30
6.3. UPPSKATTNING AV DET REGIONALA PROGRAMMETS HELHETSFINANSIERING ENLIGT ÅTGÄRD (PRELIMINÄR)	31
6.4. UPPSKATTNING AV FINANSIERINGSBEHOVET FÖR TEKNISKT STÖD	31
6.5. PRELIMINÄR UPPSKATTNING AV FINANSIERINGSBEHOVET FÖR UTVECKLINGSÅTGÄRDERNA	31
7. REGIONAL BEREDNING	31
7.1. PUBLICITET	31
7.2. DELTAGARNA I DET REGIONALA SAMARBETET.....	32
7.3. FÖRFARANDET VID DEN REGIONALA BEREDNINGEN	32
7.4. REGIONALA VERKSTÄLLET AV PROGRAMMET OCH BESLUTFATTANDET	32
8. BEGREPP OCH TILLÄGGSUPPGIFTER.....	33
9. BILAGOR OCH HÄNVISNINGAR.....	36
9.1. BILAGOR.....	36
9.1.1. Bilaga 1. Publikation "Uudenmaan maaseutuyritysstrategia vuoteen 2012"	36
9.1.2. Bilaga 2. "Esimerkkejä maaseutujaostoissa linjattavista asioista yritystukien kohdentamisessa ohjelmakaudella 2007 - 2013 (luonnos)"	36
9.1.3. Bilaga 3. Kommunkarta "Arbetsplatsstrukturen i de Nyländska kommunerna år 2003, jord- och skogsbrukets andel".....	36
9.1.4. Bilaga 4. Kommunkarta "Landsbygdstyper under programperioden 2000-2006"	36

	3
9.1.5. Bilaga 5. Kommunkarta "Landsbygdstyper i Finland 2006, programperioden 2007-2013".....	36
9.1.6. Bilaga 6. "Regional fördelning av den offentliga finansieringen enligt handlingslinje och åtgärd i Nylands område 2007-2013 (preliminärt).....	36
9.1.7. Bilaga 7. "Uppskattad helhetsfinansiering åtgärdsvis för det regionala programmet" (preliminär).....	36
9.1.8. Bilaga 8. "Åtgärder som finansieras via finansieringsenheten, stödformer som används och maximala stödnivåer som Nylands regionala landsbygdsutvecklingsprogram omfattar" (preliminär)....	36
9.1.9. Bilaga 9. Häme-Uudenmaan Metsäohjelma 2006 – 2010.....	36
9.1.10. Bilaga 10. Kustens regionala skogsprogram 2006 – 2010.....	36
9.1.11. Bilaga 11. Uudenmaan maaseutuohjelman indikaattorit.....	36
9.2. HÄNVISNINGAR.....	36

1. INLEDNING

Detta dokument är det regionala program som jord- och skogsbruksministeriet förutsätter (brev 11.5.2005 dnr 5571/541/2004) och vars beredning landsbygdsavdelningen på Nylands TE-central ansvarat för. I det här programmet koncentrerar man sig i huvudsak på behandling av sådana ärenden vars verkställande är på landsbygdsavdelningarnas ansvar. Beträffande uppgifter på operativ nivå håller man sig inom verksamhetssektorn för landsbygdsavdelningens finansieringsenhet. I programmet försöker man undvika att upprepa innehållet i skriftligt material som redan existerar. Därför innehåller texten flera hänvisningar till övriga dokument.

Programmets huvudsakliga tyngdpunkt vilar på att det regionalt verkställs metodiskt och åskådligt. Erfarenheterna av programperioden 2000-2006 har visat att det finns betydande utvecklingsbehov såväl inom planeringen och förverkligandet av projekt som i urvalspraxisen. Förbättring kan exempelvis uppnås genom mer realistiska projektplaner och genom sammanjämkning av åtgärder i övrig utvecklingsverksamhet som sker i området. Beträffande urvalspraxisen för projekt finns det behov av att utveckla bl.a. urvalskriterierna, definitionen av stöddugliga åtgärder samt principerna för inriktning av stödet så att de blir mera åskådliga och öppna.

Innehållet i programmet betonar ärenden vars verkställande landsbygdsavdelningen ansvarar för. Av ovan nämnda skäl samt på basis av erfarenheter från den föregående programperioden är det förnuftigast att beredningen av programmet framskrider genom nära samarbete mellan landsbygdsavdelningen, landsbygdssektionerna och de lokala aktionsgrupperna. Eftersom de flesta landsbygdsutvecklingsorganisationer som befinner sig i nyckelposition är representerade i Östra Nylands och Nylands landsbygdssektioner bär landsbygdssektionerna det huvudsakliga ansvaret för hanteringen av innehållet i programmet. För detta talar också det faktum att en av programmets specialmålsättningar är att landsbygdssektionerna skall utvecklas till de viktigaste strategiska samarbetsforumen inom landsbygdsutvecklingen.

På basis av det perspektiv som valts för programmet (= finansieringsenhetens projektverksamhet) och pga. att tidtabellen för programberedningen är stram beslöts det i landsbygdssektionerna att finansieringsenheten på TE-centralens landsbygdsavdelning skriver den s.k. bastexten. Landsbygdssektionerna och de lokala aktionsgrupperna har behandlat innehållet i programmet såväl på möten som via e-post. Utlåtanden över programutkastet begärdes av sammanlagt 67 organisationer och dessutom har programtexten funnits tillgänglig på Nylands TE-centrals webbsidor. Det faktum att det endast har gått 6 år sedan den grundliga och bredbasiga beredningen av ALMA-programmet (= det regionala landsbygdsprogrammet 2000-2006) avslutades stöder också valet av beredningsmetod för programmet.

Samtidigt som detta program bereds, framskrider behandlingen av de regionala programmen vid vilken varje lokal aktionsgrupp bredbasigt framställer sitt eget lokala utvecklingsprogram för åren 2007-2013. I detta program tar man närmast ställning till arbetsfördelningen mellan lokala aktionsgrupper och finansieringsenheten på TE-centralens landsbygdsavdelning samt till sammanjämkningsenheten av åtgärder som finansieras.

Programmet innehåller inte egentliga branschbegränsningar. Innan programmet börjar verkställas bestämmer Östra Nylands och Nylands landsbygdssektioner om urvalskriterierna för finansierbara projekt (på föredragning av TE-centralens landsbygdsavdelning). På så sätt kan man försäkra sig om att t.ex. s.k. osäkra ansökningar i praktiken har svårt att undgå gallring i urvalsskedet.

Trots huvudstadsregionens närhet förekommer det flera specialproblem på landsbygden inom Nylands TE-central. Utöver de allmänna problemen i primärproduktionen bromsar det höga markpriset upp lantbrukets strukturutveckling. Befolkningsökningen försvårar idkande av traditionellt lantbruk speciellt på landsbygden nära städer där tryck på planläggning av nya bosättningsområden riktas mot gårdarna. Också kraven som den ökande trafiken ställer och alternativa användningsändamål för lantbruksjorden begränsar för sin del lantbrukets utveckling. I strukturutvecklingen av lantbruket på Nylands TE-centrals område betonas därför det att gårdarnas verksamhet skall bli mera mångsidig i högre grad än i övriga delar av landet.

På Nylands TE-centrals område ser situationen, för kommuner utanför huvudstadsregionen, i den traditionella kommunstatistiken ofta bättre ut än vad den i verkligheten är. Här är det fråga om en slags statistisk illusion. Trots att flera av de ovan nämnda kommunerna har varit tillväxtregioner under de senaste åren, har nämligen självförsörjningen gällande arbetsplatserna och servicen i byarna på landsbygden ändå klart minskat. Eftersom inflyttningsöverskottet och de påföljande investeringsbehoven i huvudsak riktas mot planlagda kommuncentra räcker kommunernas resurser inte till att lösa problemen i byarna på landsbygden.

Med tanke på det stora invånarantalet i huvudstadsregionen är Nylands TE-centrals område ett viktigt målområde i utvecklingen av växelverkan mellan landsbygd och stad. På basis av det stora invånarantalet i huvudstadsregionen är verksamhetsområdet för Nylands TE-central lämpligt som målområde såväl för innovativa landsbygdsutvecklingsåtgärder (t.ex. nya service-, marknadsförings- och företagarformer) som för att hitta lösningar till det stora miljötryck som det rikliga invånarantalet förorsakar. Med tanke på skogsbruket i Finland är Nylands TE-centrals område ett viktigt målområde eftersom en betydande del av skogsägarna bor just i huvudstadsregionen.

Nationellt är Nylands TE-centrals område ett viktigt målområde också därför att regionen är tvåspråkig. Det är viktigt att bevara och samordna den traditionella tvåspråkiga landsbygdkulturens mest centrala särdrag samt också att säkerställa tillgången på tvåspråkig service. Eftersom tvåspråkigheten i andra förvaltningsområden har inverkan på den offentliga finansieringen som riktas till området, måste tvåspråkigheten också synas i storleken av de finansieringsmedel som används för utvecklande av landsbygden.

Skärgårdsområdena är en viktig specialegenskap inom verksamhetsområdet för Nylands TE-central. Utmaningar vid utveckling av skärgårdsområdena är bl.a. att bromsa upp minskningen av invånarantalet och tjänster samt att främja förutsättningarna för modern näringsverksamhet. Eftersom utvecklingsperspektiven för skärgårdsområdena i kommunerna på kärnlandsbygden inte väsentligt avviker från utvecklingsperspektiven för glesbygden måste specialbehoven för landsbygdens skärgårdsområden också synas i utvecklingsfinansieringen.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att under finansieringsperioden 2007-2013 har den offentliga finansieringen för utveckling av landsbygden en stor betydelse för gårdarna, de övriga landsbygdsföretagen samt landsbygdssamhällena i verksamhetsområdet för Nylands TE-central. Vikten av utvecklingsfinansiering för landsbygden ökar också därför att Nylands TE-centrals landsbygdsområden pga. närheten till huvudstadsregionen har klart sämre möjligheter än övriga delar av landet att få utvecklingsfinansiering av andra förvaltningsområden.

Vid fastställandet av finansieringsramarna för programperioden 2007-2013 skall följande beaktas:

- Finansieringsramarnas fördelningsgrunder skall utöver befolkningsmängd dessutom beakta antalet gårdar och övriga landsbygdsföretag eftersom tyngdpunkten i utvecklingsarbetet är att uppmuntra företagsverksamhet.
- Invånarantalet i skärgårdsområdena skall också beaktas. T.ex. i specialområden som berörs av skärgårdslagen bor mer än 3000 invånare utanför kärnlandsbygden.
- Då framtida finansieringsramar för TE-centralernas områden definieras måste också områdets tvåspråkighet och skärgårdsområdenas specialbehov beaktas.

2. PROGRAMOMRÅDE

2.1. Områdesbeskrivning och analys av nuläget

2.1.1. Swot- analys

<p>Styrkor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kraftigt växelverkan mellan landsbygd och städer • Inflyttningsöverskott för landsbygden i närheten av städer • Vanligt med semester- och s.k. andraboende • Landsbygdens mångfald: skärgård – omfattande jordbruksområden – vildmarksområden • Områden med viktiga natur- och landskapsvärden • I skogarna och på åkrarna finns råvara lämpligt för användning till bioenergi • Stark fiskenäring och möjlighet till fisketurism • Stark småföretagsamhet, mångsidigt kunnande • Kunskap inom livsmedelsekonomi, universitet • Enastående utbildningsmöjligheter, universitet, högskolor, yrkesskolor m.m. • Goda förhållanden för idkande av lantbruk, speciellt specialväxt- och trädgårdsproduktion • Specialiserad, intensiv växtproduktion, gårdarna större än genomsnittet • Möjligt att idka deltidjordbruk • Tvåspråkighet • Huvudtrafikleder i gott skick, täckande vägnätverk • Traditioner för förenings- och byaverksamhet 	<p>Svagheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landsbygdsbefolkning som åldras • Högt pris på åker och övrig mark • Skogsägare som åldras, urbanisering och splittring av skogsägandet • Avfolkning på den avlägsna landsbygden, speciellt ungdomar och kvinnor flyttar bort • Litet antal arbetsplatser på landsbygden • Litet utbud av tjänster på glesbygden • Brist på kompetent arbetskraft till rimligt pris • Verksamhetskulturen hos nya och gamla invånare möts inte • I förenings- och byaverksamhet är det få aktiva personer som gör arbetena • Mycket arbete (utbrändhet) • De små vägarna är i dåligt skick • Avstånden och förbindelserna i skärgården • Huvudstadens kranskommuner har stor betydelse i utvecklingsarbetet i Nylands landskap • Vattendragen är i dåligt skick
<p>Möjligheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att bo på landsbygden uppskattas mera, korta avstånd • Pendlingsområdet utvidgas • Den arbetsföra befolkningen pensioneras, flyttning till landet • Ökad växelverkan mellan landsbygd och städer • Ökad efterfrågan på service och turism • Ökad användning av bioenergi • Höjd kompetensnivå i alla näringssektorer • Nya former av (yrkes-)utbildning • Köp av service och användning av samhällets stöd för köp av privata tjänster ökar • Förnyade kommun- och servicestrukturer • Ny produktion av tjänster: företagarna och den tredje sektorn producerar tjänster • Underleverantörsarbeten till industrin ökar • Större betoning av miljövärden ökar uppskattningen för det arbete som utförs på landsbygden • När nya arbetsmetoder såsom distansarbete blir allmänna möjliggör boende på landsbygden • Bredbandsnätverket breder ut sig • Ökad uppskattning av lokal produktion • Ökad efterfrågan på funktionella livsmedel • Ökad köpkraft • Samarbetet mellan ekonomiska regioner intensifieras • Östersjöområdets betydelse ökar 	<p>Hot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minskat antal heltidsarbetsplatser inom jord- och skogsbruket • Dålig lönsamhet i lantbruket och kontinuerlig förändring av stödsystemen • Allt fler skogsägare upplever att skogen inte har ekonomisk betydelse • Ungdomarna är inte intresserade av landsbygdsyrken • Kommunernas dåliga ekonomi tvingar till nedskärning av tjänster och kommunerna har dålig beredskap att använda privata tjänster • När kommunstrukturerna centraliseras minskar möjligheterna för invånare i avlägsna områden att påverka • Högre levnadskostnader för att bo på landet pga. miljöbestämmelser och högre bränslepriser • Sämre kollektivtrafik på glesbygden • Handeln och livsmedelsindustrin centraliseras • Billiga utländska livsmedel och stora livsmedelsföretag börjar konkurrera på den Finska marknaden • Landsbygdsutvecklingen är beroende av projekt/finansieringsperioder • Brist på personer som fortsätter med företagsverksamheten • Tillståndet i Finska viken blir värre och försämrar landsbygdens image och turistnäringens möjligheter

Att utnyttja styrkor och möjligheter

Trivsamt miljö, naturlandskap och vårdat kulturlandskap är faktorer med vilka man kan locka nya invånare, andraboende invånare, företagare och arbetskraft till landsbygden. Med samma faktorer kan man minska viljan att flytta bort från landsbygden. Skogarna är i

första hand en betydande källa till råvara för träförädling och energiproduktion. Skogarna erbjuder också arbete för lokala skogsserviceföretagare och plockare av naturmaterial samt är en viktig rekreativmiljö för befolkningen i området. Universiteten, flera högskolor samt andra stadiet yrkesläroanstalter, rådgivningsorganisationerna, den regionala näringslivsrådgivningen, samt stark forskning inom jord- och skogsbruket skapar en solid kunskapsbas för landsbygdsutvecklingen samt en stark grund för att klara av de utmaningar som de föränderliga verksamhetsförhållandena medför. Områdenas olikheter och tvåspråkighet yttrar sig som lokal kultur vilket kan utnyttjas i näringsprojekt i respektive område.

Att avvärja svagheter och hot

Genom att understöda generationsväxlingar kan man stöda lantbrukets strukturutveckling och en förnyring av åldersstrukturen. Genom att satsa på allt effektivare miljövård, sköta om tillgången till tjänster och säkra ett tillräckligt utbud på tomter är det möjligt att göra landsbygden mera attraktiv och få nya invånare till landsbygden. Man måste också förbättra sysselsättningsmöjligheterna för nya invånare genom att skapa och stödja bildandet av nya arbetsplatser samt förstärka infrastrukturen i glesbygderna.

Behovet av generationsväxlingar i Nyland

Antalet generationsväxlingar i Nylands område har uppskattats på basis av IACS-stödsystemets uppgifter över de primära odlarnas ålder. På basis av uppgifter från stödsystemet var år 2006 den primära odlaren på 516 gårdar över 65 år. Under programperioden 2007 - 2013 uppnår den primära odlaren på uppskattningsvis 990 gårdar 65-års ålder. På 1 078 gårdar uppnår dessutom den primära odlaren den ålder som berättigar till avträdelsestöd (56 år) under programperioden. Om inga åtgärder vidtas kommer de primära odlarna på 2 584 gårdar att vara berättigade till ålderspension eller avträdelsestöd i slutet av programperioden. Behovet av generationsväxlingar under programperioden uppskattas till ca 700. På basis av uppgifterna torde generationsväxlingarna koncentreras till programperiodens senare del ifall det inte sker betydande förändringar i avträdelsestödsvillkoren efter år 2010.

Lantbruket i Nyland och Östra Nyland: Utmärkande drag för lantbruket inom området för Nylands TE-central är att den är växtodlingsdominerad samt att andelen biinkomster relativt sett är stor. Den förverkligade strukturutvecklingen har varit rätt kraftig (se tabell 1); på 25 år har antalet gårdar minskat till en tredjedel och på så sätt har den genomsnittliga gårdsstorleken ökat till 41 hektar. Trots att strukturutvecklingen enligt finländska förhållanden har framskridit med topphastighet har lantbrukets, speciellt spannmålsodlingens, tämligen svaga lönsamhet tvingat jordbrukarna att skaffa tilläggsförtjänster genom företagsverksamhet eller avlönat arbete. Av områdets 4300 gårdar är 70 % växtodlingsgårdar. Antalet husdjursgårdar har under de senaste åren minskat snabbare än i hela landet i genomsnitt. År 2003 stod biinkomsterna redan för 37 % av gårdarnas inkomster. Lantbrukets andel av arbetskraften i Nyland och Östra Nyland är endast ca 1 % men situationen är mycket varierande i olika kommuner. För lantbruket i närheten av Helsingforsregionen medför befolkningskoncentrationen på en och en halv miljon invånare med tillhörande tätorter speciella utmaningar: samhällsbyggandet gör att arealen odlingsmark avtar. Åkern får förväntningsvärden som inte är relaterade till jordbruksproduktionen. Därmed blir det svårt att skaffa jordbruksmark. Dessutom ökar hela tiden trycket på att utnyttja landsbygdsnaturen för rekreation. I de stagnerande perifera kommunerna bildar det mer husdjursdominerade lantbruket däremot fortfarande en basinkomstkälla och lantbrukets befolkningen utgör områdets basbosättning. Trots att befolkningsökningen är mer än 10 000 personer per år i hela området, lider ändå en del av kommunerna år efter år av avfolkning.

Landsbygden i området har många ansikten. I jordbrukarnas produktionsstrategier har det skett en tydlig uppdelning å ena sidan i utveckling och utvidgning av produktionen samt å andra sidan i övergång till deltidslantbruk. De stora enheterna inom jordbruket måste i fortsättningen vara mera kostnadseffektiva, idka maskinsamarbete i nya former, behärska den senaste tekniken och känna till marknaden. För att göra deltidslantbruket mera mångsidigt finns åter många möjligheter pga. att nästan en tredjedel av finländarna bor i Nylands och Östra Nylands område. För tillfället finns det en marknad för exempelvis serviceföretagsamhet, maskinentreprenad, underleverantörsarbete och närproduktion av mat. Därför måste arbetet för att främja landsbygdsföretagande målmedvetet fortsätta. Under de kommande åren då lantbrukets lönsamhet alltjämt minskar är den största utmaningen för lantbruket och hela livsmedelskedjan i Finland att säkra den inhemska produktionen. Inhemsk mat måste få ett mervärde som kunde basera sig på mindre miljöbelastning, etisk behandling av djur samt skydd av kulturlandskap.

Tabell 1. Gårdar som år 2004, 2005 och 2006 ansökt om lantbrukets produktionsstöd, kommunvis enligt typ av område. (Landsbygdstyper 2006)

Kommun	2004	2005	2006	2004-2006 förändr. st +/-	Förändr %
Kommuner på kärnlandsbygd					
KARIS	116	110	106	-10	-8,62 %
HÖGFORS	106	106	104	-2	-1,89 %
LAPPTRÄSK	198	193	198	0	0,00 %
LILJENDAL	96	91	92	-4	-4,17 %
MÖRSKOM	135	137	131	-4	-2,96 %
PERNÅ	144	139	144	0	0,00 %
POJO	59	59	60	1	1,69 %
BUCKILA	139	135	134	-5	-3,60 %
STRÖMFORS	118	116	115	-3	-2,54 %
EKENÄS	214	209	207	-7	-3,27 %
Kommuner på landsbygd i närheten av städer					
ASKOLA	192	187	184	-8	-4,17 %
INGÅ	170	164	163	-7	-4,12 %
KARISLOJO	69	66	62	-7	-10,14 %
KYRKSLÄTT	101	102	106	5	4,95 %
MÄNTSÄLÄ	424	406	394	-30	-7,08 %
NUMMI-PUSULA	269	262	262	-7	-2,60 %
NURMIJÄRVI	281	266	262	-19	-6,76 %
BORGNÄS	113	107	107	-6	-5,31 %
SAMMATTI	41	41	38	-3	-7,32 %
SIBBO	223	216	215	-8	-3,59 %
SJUNDEÅ	118	113	113	-5	-4,24 %
TUSBY	170	173	171	1	0,59 %
VICHTIS	258	258	270	12	4,65 %
Städer					
ESBO	44	43	45	1	2,27 %
HANGÖ	5	5	5	0	0,00 %
HELSINGFORS	4	4	4	0	0,00 %
HYVINGE	134	132	126	-8	-5,97 %
TRÄSKÄNDA	6	6	7	1	16,67 %
KERVO	7	7	6	-1	-14,29 %
LOJO	149	143	147	-2	-1,34 %

LOVISA	6	4	3	-3	-50,00 %
BORGÅ	337	318	316	-21	-6,23 %
VANDA	64	64	64	0	0,00 %
SAMMANLAGT	4510	4382	4361	-149	-3,30 %

Skogsbruket i Nyland och Östra Nyland: På TE-centralens område finns det mer än 500 000 ha skogsbruksmark och skogssektorn sysselsätter ca 5 000 personer. Skogarna utnyttjas som råvarukälla och rekreation och i framtiden allt mera som källa till bioenergi. Möjligheterna till virkesproduktion är goda men det stora invånarantalet i området och planeringen av markanvändningen skapar stora utmaningar för idkande av lönsamt skogsbruk. Utöver de skogsägare som äger skog i området bor här ett betydande antal skogsägare som äger skog på annat håll i landet. Skogsbrukets utmaning är att bibehålla skogsägarnas intresse för skogarna och kunskapsnivån hög också i framtiden så att skogarna i området också i framtiden sköts och utnyttjas enligt möjligheterna. Närmare uppgifter gällande skogsbruket och framtidsplanerna presenteras i områdets skogsprogram (Häme-Uudenmaan Metsäohjelma 2006 - 2010 och Kustens regionala skogsprogram 2006-2010, bilaga 8 och 9)

I området borde man arbeta för bättre utnyttjande av träenergi, för att samordna det normala skogsbruket med en mera mångfacetterad användning av skogarna och för att utveckla småskalig företagsverksamhet. För de här behoven behöver skogsägarna, företagen i branschen och rådgivningsorganisationerna ny kunskap och nytt samarbete.

I bilaga 3 presenteras andelen arbetsplatser inom jord- och skogsbruket i förhållande till arbetsplatser enligt kommun år 2003. Jord- och skogsbrukets andel av hela landets arbetsplatser var 4,2 procent år 2003. Kommuner som är mycket beroende av jord- och skogsbruket inom området för Nylands TE-central finns speciellt i Östra Nyland. Jord- och skogsbruket har en viktig regionalekonomisk betydelse speciellt i Östra Nylands landskap.

Miljön i Nyland och Östra Nyland: Nyland och Östra Nyland erbjuder invånarna mångsidiga livsmiljöer alltifrån stora, tätt bebyggda städer till kyrkbyar och miljöer av landsbygdskaraktär. Förutsättningen för att dessa nationellt värdefulla landskap och den historiska kulturmiljön skall bevaras och utvecklas är att lantbruket i området försätter att vara livskraftigt. I och med att det traditionella lantbruket avtar har vissa växter, naturtyper, djur och livsmiljöer minskat i omfattning och många kulturmiljöer utarmats. Naturen i området hör fortfarande till ett av landets rikaste. Den mångsidiga naturen har uppkommit bl.a. pga. läget vid kusten samt den varierande berggrunden och jordmånen.

För att boendemiljöerna också i fortsättningen skall vara attraktiva förutsätts systematisk samhällsplanering och planläggning samt förbättrad service och vatten- och avfallshantering i byarna. Flera av vattendragen i Nyland och Östra Nyland är redan av naturen frodiga beroende på tillståndet i jordmånen. Tillståndet i vattendragen försämras pga. den diffusa belastningen från jord- och skogsbruket samt glesbygden och på många ställen också från avloppsvatten från samhällena eller industrin. Enligt uppgifterna om vattenkvalitet för åren 2000 –2003 hör största delen av den klassificerade insjöarealen i området till klassen god eller nöjaktig. Av de klassificerade älvarna och åarna hör största delen till klassen försvarlig. Största delen av havsområdet klassificerades som nöjaktig pga. eutrofieringen.

Mest belastas vattendragen i området av åkerbruket. För att minska mängden näringsämnen och fast material som sköljs bort från åkrarna måste lantbrukets miljöstödsåtgärder effektivieras och riktas till problemområden. Genom att restaurera sjöar kan man förbättra vattendragens ekologiska tillstånd och användbarhet. Grundvattnet är vanligtvis av god kvalitet. Typiska naturliga kvalitetsfel är höga järn- och manganhalter speciellt i grundvatt-

net på lerhaltiga områden. Ställvis höga fluoridhalter samt radon- och uranhalter stör användningen av grundvattnet. Människans aktivitet har på många ställen påverkat grundvattnets kvalitet negativt. I vissa vattentäkter och brunnar har man upptäckt förhöjda halter av nitrater och bekämpningsmedel.

Klimatförändringen höjer temperaturen och ökar regnmängden i Finland (JSM:s publikationer 1b/2005: Nationell strategi för anpassning till klimatförändringen). En positiv inverkan kan vara att växternas skördepotential ökar. Å andra sidan ökar risken för erosion och urlakning av näringsämnen. Speciell uppmärksamhet skall fästas vid miljöfrågorna för den snabbt växande hästskötseln. På områden med mycket hästar borde man t.ex. gå in för att gemensamt lagra och utnyttja stallgödsel. Tilläggsinformation om miljöfrågor finns i Nylands miljöprogram (se hänvisning 10).

Skärgården: Skärgården är ett prioriterat område för naturskyddet i södra Finland. Skärgården har ett särpräglat landskap och en speciell kultur. I skärgården möts flera, mycket olika, funktioner och element; gammalt och nytt, avlägset och centralt, land och vatten, känslighet och styrka förekommer sida vid sida. Alla de här faktorerna gör skärgårds- och vattenområdena intressanta men samtidigt också till ett område med mycket varierande perspektiv och t.o.m. motstridiga intressen. Enligt Statistikcentralens befolkningsprognos kommer invånarantalet att minska i skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdelar. Värst är situationen i skärgårdskommunerna på kärnlandsbygden i Nyland och Östra Nyland. Då invånarantalet minskar försvagas också servicen eller så försvinner den helt och hållet. Med tanke på antalet stadigvarande invånare och bevarandet av servicen är utvecklingsperspektiven i skärgårdsområdena synnerligen dåliga.

Då områdesanvändningen planeras skall bebyggelsen på landsbygden samt turism- och övriga fritidsfunktioner riktas så att de stöder landsbygdens tätorter och byanätverk samt utnyttjande av infrastrukturen. Centraliseringen av lantbruket leder till att lantbruket, speciellt i de mest avlägsna områdena minskar och på så sätt har det också en betydande inverkan på livskraften i de mest avlägsna skärgårds- och vattenområdena. I skärgårds- och vattenområdena är dessutom de höga transportkostnaderna en svårighet för lantbruket. Skärgården upplevs som ren och äkta vilket bl.a. kan utnyttjas i produktutvecklingen för specialprodukter samt inom skärgårdsturismen.

2.2. Resultat och slutsatser från föregående programperiod

Under programperioden 2000-2006 ansvarar finansieringsenheten på Nylands TE-centrals landsbygdsavdelning för verkställandet av följande program:

- ALMA (Det regionala programmet för utveckling av landsbygden utanför mål 1 – programmet under perioden 2000-2006),
- ELMA (Utvecklingsprogrammet för södra och västra Finlands landsbygd år 2006),
- INTERREG III A Södra Finlands kustregion (EU:s gemenskapsinitiativprogram om gränsöverskridande samarbete mellan Finland och Estland under perioden 2000-2006),
- LEADER+ (EU:s gemenskapsinitiativprogram om regional landsbygdsutveckling under perioden 2000-2006),

- POMO+ (Landsbygdsprogram för lokala initiativ under perioden 2000-2006).

EU- och statsfinansieringen för programmen under åren 2000-2006 kommer sammanlagt att vara ca 25 miljoner euro.

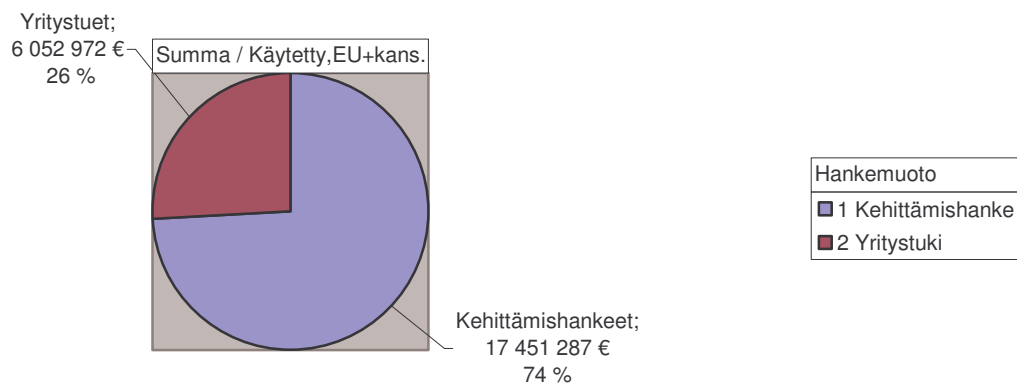
Ur ovan nämnda program har det t.o.m. 17.10.2005 sammanlagt beviljats 23,5 milj. euro i finansiering av vilket EU:s finansieringsandel är 7 milj. euro och statens 16,5 euro. Den beviljade finansieringen fördelas i företagsstöd och allmänna utvecklingsprojekt enligt figur 1.

Av den beviljade finansieringen på 17,4 milj. euro till allmänna utvecklingsprojekt har 36 % dvs. ca 6,4 milj. euro riktats till finansiering av regionala ALMA-utvecklingsprojekt. POMO+, LEADER+ och ALMA- aktionsgruppernas andel är 36 % dvs. ca 6,0 milj. euro. Andelen landskapsöverskridande ALMA-projekt som Nylands TE-central administrerat har varit 24 % dvs. ca 4,2 milj. euro. De tekniska kostnaderna som förorsakats av administration av programmen har uppgått till 599 496 euro.

Med tanke på ALMA-programmets utvecklingsprojekt kan man uppskatta effekten på basis av projektens indikatordata. Med de 17,4 milj. euro som använts under projektperioden har man skapat 229 nya arbetsplatser och bibehållit 665 arbetsplatser. Under den tid som projekten verkstälts har 167 personer sysselsatts. Via utvecklingsprojekten har det uppstått 124 nya företag med gårdsbruksanknytning och 93 övriga företag. Dessutom har 3967 personer deltagit i utbildning som arrangerats inom projekten.

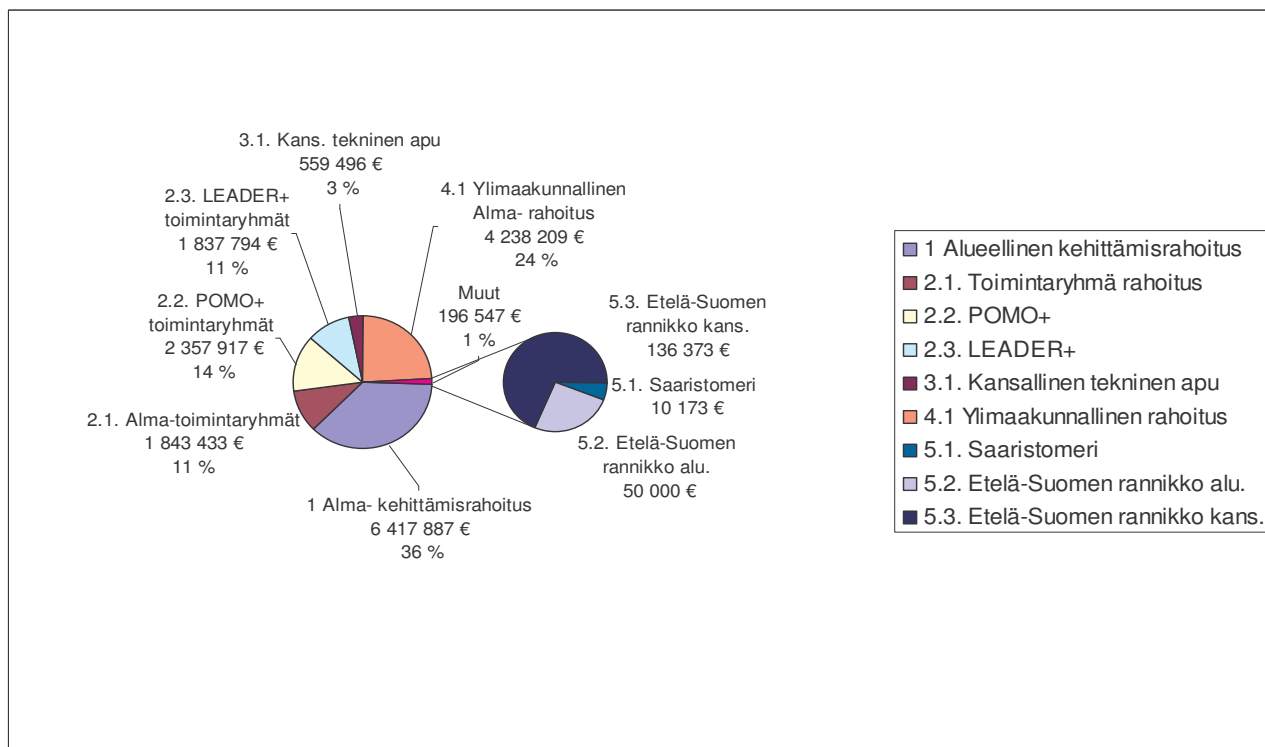
Med tanke på utvecklingen av området har satsningen på landskapsöverskridande projekt inte till alla delar varit befogad. Mängden landskapsöverskridande projekt har ökat de nationella aktörernas huvudstadscentrerade placering. Den nytta som projekten fört med sig i området är rätt liten i förhållande till det använda penningbeloppet. Dessutom har det tilläggsarbete som de landskapsöverskridande projekten medfört för Nylands TE-central för sin del negativt påverkat smidigheten av utbetalningar för och handläggning av de regionala projekten.

Figur 1. Finansiering beviljad ur utvecklingsprogrammen enligt projektform 2000 – 2005

Källa: HANKE-systemet

Figur 2. Utvecklingsfinansiering beviljat ur programmen 2000 – 2005 (situationen 17.10.2005)

Källa: HANKE-systemet

ALMA-programmets företagsstöd fördelas per landsbygdstyp enligt tabell 2. Endast 24 % av företagsstöden har riktats till ALMA-programmets primära målområde dvs. kärnlandsbygden. Uppgifterna i tabellen baserar sig på klassificering enligt den sökandes beskatt-

ningskommun dvs. en del av stöden för stadskategorin har i praktiken riktats till landsbygdsområden.

Tabell 2. Företagsstöd beviljade ur det regionala utvecklingsprogrammet för landsbygden (ALMA) enligt landsbygdstyp

Sökande kommun (beskattningskommun)	EU, €	Staten, €	Offentligt stöd totalt €	Fördelning av offentligt stöd %
01 Städer	659 359	1 513 078	2 172 437	36 %
02 Landsbygd i närheten av städer	742 363	1 730 225	2 472 588	40 %
03 Kärnlandsbygd	429 841	978 107	1 407 948	24 %
Beviljad finansiering sammanlagt	1 831 563 30 %	4 221 410 70 %	6 052 973	100 %

Källa: HANKE-systemet

En presentation av hur kommunerna på Nylands TE-centrals område fördelas i olika landsbygdstyper finns i kommunkartan i bilaga 4. Kommunkarta för programperioden 2007-2013 finns i bilaga 5.

Enligt tabell 3 har ca 2,3 milj. € dvs. nästan 38 % av företagsstöden riktats till hästskötsel och till turism ca 1,4 milj. € dvs. 22 %. Hästskötselns och turismens andel av företagsstöden är alltså sammanlagt ca 3,7 milj. € dvs. ca 60%. Endast 14 % av företagsstödet för hästskötsel och 17 % av företagsstödet för turismen har riktats till kärnlandsbygden. För att en större andel av stödet skall kunna riktas till kärnlandsbygden är det skäl att på landsbygden i närheten av städer och i städer överväga att använda lägre stödnivåer speciellt för mikroföretagens, hästskötselns och turismens del.

Tabell 3. Branschvis fördelning av företagsstöd beviljade ur det regionala utvecklingsprogrammet för landsbygden (ALMA).

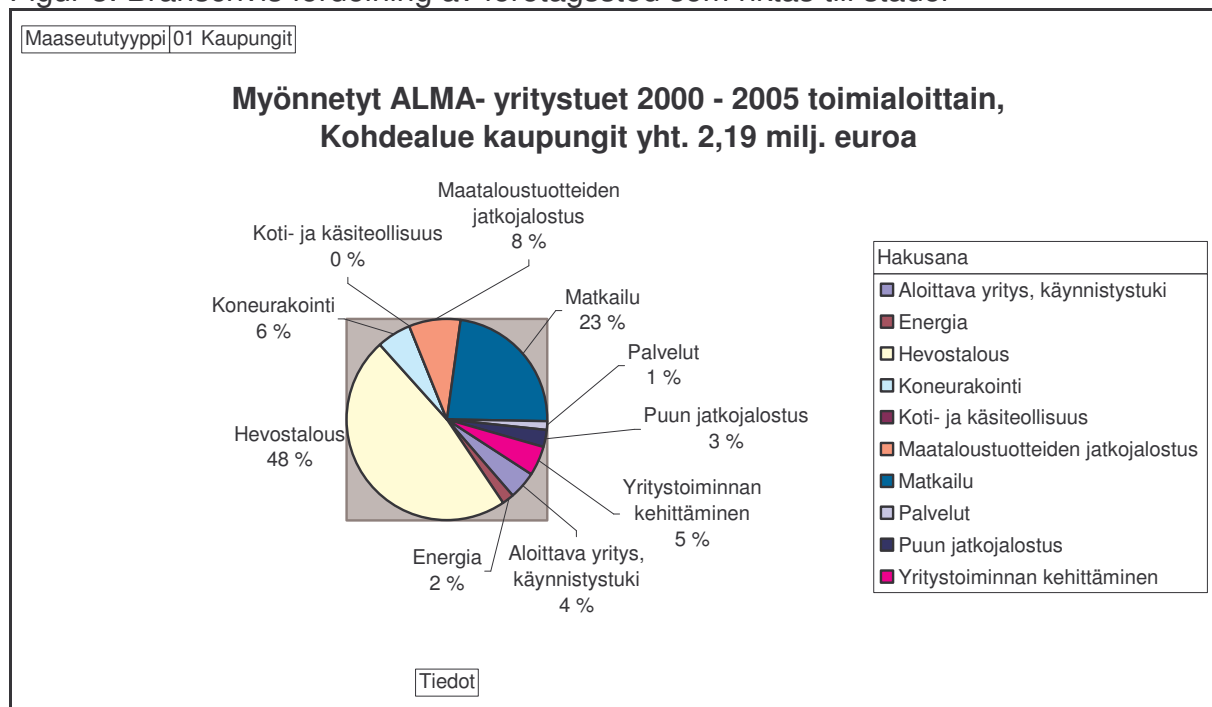
Sökord	Offentligt stöd (EU+staten)	st	%
Nyetablerat företag, startstöd	317 902	18	5,2
Energi	307 446	27	5,0
Hästskötsel	2 316 640	68	37,7
Vårdbranschen	48 940	3	0,8
Maskinentreprenad	261 927	33	4,3
Hemslöjd och hantverk	56 374	9	0,9
Vidareförädling av lantbruksprodukter	349 763	21	5,7
Turism	1 368 261	76	22,3
Metall	56 351	7	0,9
Service	154 775	15	2,5
Vidareförädling av trä	517 907	32	8,4
Trädgårdsproduktion	174 835	5	2,8
Utveckling av företagsverksamhet	208 237	75	3,4
Alla sammanlagt	6 139 358	389	100

Källa: HANKE-systemet

Tyngdpunkten av finansieringen för att göra näringsverksamheten mera mångsidig har under programperioden 2000-2006 vilat på investeringar i serviceproduktion inom hästskötselns. Investeringarna i hästskötselns prognostiseras förbli stora också under åren 2007-2013 (Hevosalan investointitarpeet ja rittitäjyden muutokset lähitulevaisuudessa, 2005).

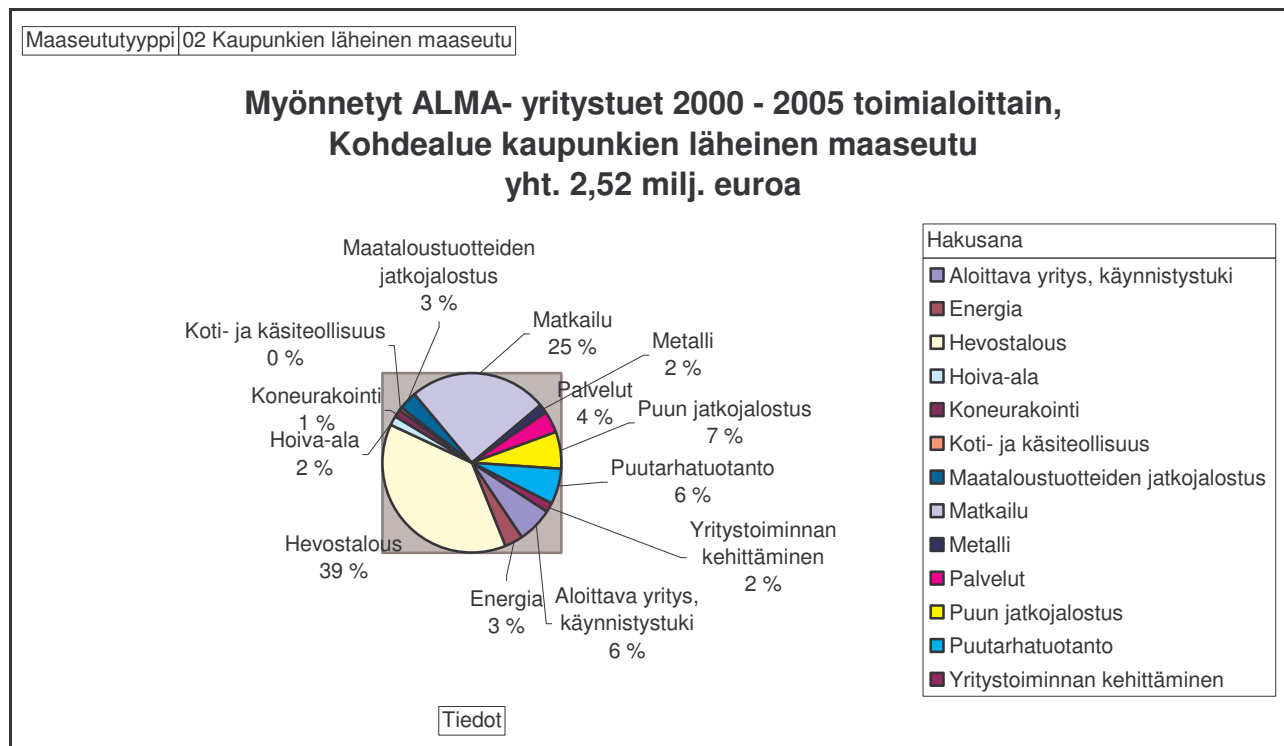
Figurerna 3-5 presenterar den branschvisa fördelningen av företagsfinansiering enligt landsbygdstyp. I städerna har nästan hälften av företagsstöden och på landsbygden i närheten av städer drygt en tredjedel riktats till hästskötsel. På kärnlandsbygden fördelas företagsstöden jämnare bland olika branscher.

Figur 3. Branschvis fördelning av företagsstöd som riktas till städer

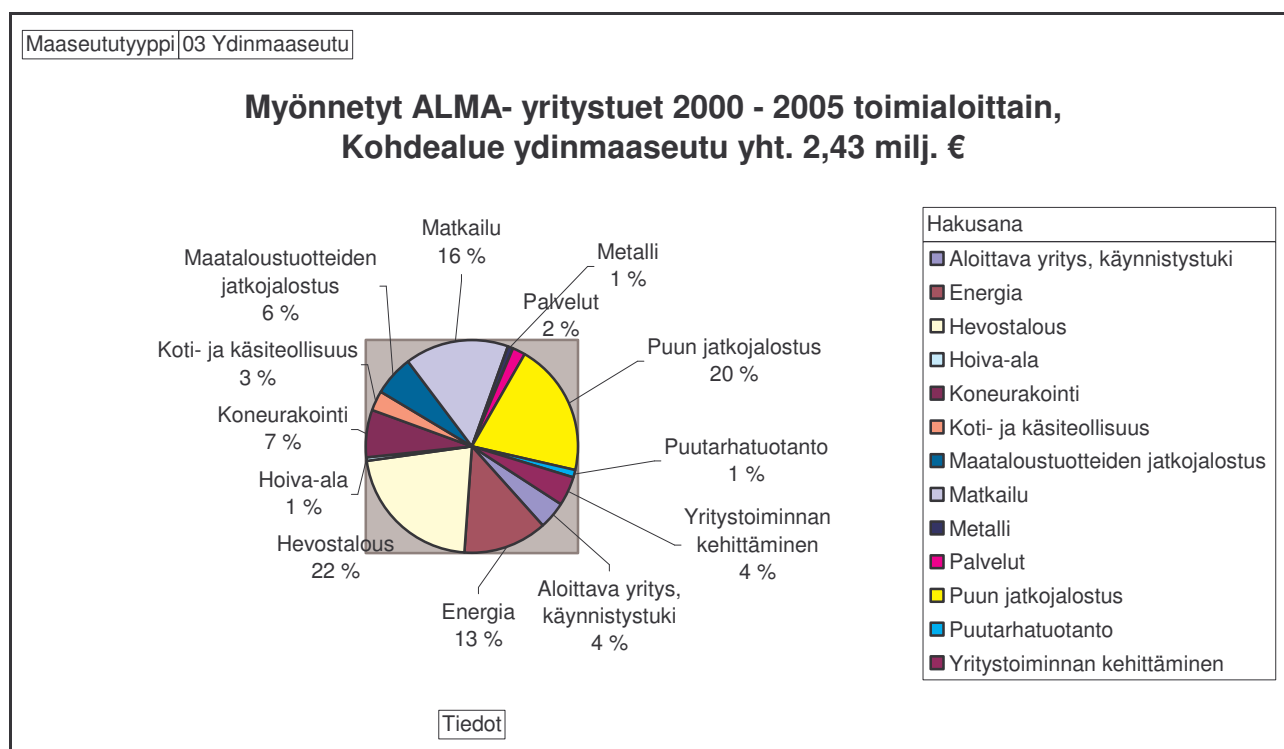
Källa: HANKE-systemet

Figur 4. Branschvis fördelning av företagsstöd som riktas till landsbygd i närheten av städer

Källa: HANKE-systemet

Figur 5. Branschvis fördelning av företagsstöd som riktas till kärnlandsbygden.

Källa: HANKE-systemet

Finansieringen av företagsprojekt fördelas kommunvis enligt tabell 4. Utöver investeringsstöden innehåller tabellen också utvecklings- och startstöden. De största stödbeloppen har gått till kommunerna Ekenäs, Borgå, Karislojo och Nummi-Pusula.

Tabell 4. Företagsfinansiering beviljad ur det regionala programmet för utveckling av landsbygden (ALMA) enligt sökandes beskattningskommun och landsbygdstyp.

Landsbygdstyp, Sökandes beskattningskommun	Projekt st	Stöd € i medeltal	Stöd € sam- manlagt
01 Städer			
049 ESBO	7	17 408	121 853
078 HANGÖ	1	16 252	16 252
091 HELSINGFORS	5	25 061	125 307
092 VANDA	2	600	1 200
106 HYVINGE	8	16 825	134 604
186 TRÄSKÄNDA	2	20 507	41 013
235 GRANKULLA	1	173 650	173 650
245 KERVO	2	12 608	25 215
434 LOVISA	1	16 195	16 195
444 LOJO	16	12 909	206 547
638 BORGÅ	28	23 347	653 716
835 EKENÄS	36	18 247	656 885
01 Städer Sammanlagt	109	19 931	2 172 437
02 Landsbygd i närheten av städer			
018 ASKOLA	11	12 370	136 068
149 INGÅ	12	12 662	151 948
223 KARISLOJO	28	20 108	563 036
257 KYRKSLÄTT	20	15 413	308 260

505 MÄNTSÄLÄ	36	6 199	223 166
543 NURMIJÄRVI	20	14 738	294 756
611 BORGNÄS	4	20 628	82 513
737 SAMMATTI	5	10 131	50 653
753 SIBBO	19	10 860	206 335
755 SJUNDEÅ	5	14 926	74 628
858 TUSBY	7	26 067	182 467
927 VICHTIS	14	14 197	198 759
02 Landsbygd i närheten av städer	181	13 661	2 472 588
03 Kärnlandsbygd			
220 KARIS	6	14 239	85 432
224 HÖGFORS	13	16 435	213 661
407 LAPPTRÄSK	17	8 783	149 316
424 LILJENDAL	10	11 192	111 920
504 MÖRSKOM	11	7 191	79 098
540 NUMMI-PUSULA	26	14 669	381 403
585 PERNÅ	10	14 380	143 800
606 POJO	11	9 170	100 869
616 BUCKILA	8	7 138	57 104
701 STRÖMFORS	13	6 565	85 345
03 Kärnlandsbygd Sammanlagt	125	11 264	1 407 948
Alla sammanlagt	415	14 585	6 052 973

Källa: HANKE-systemet

På landsbygden belägna småföretag utan gårdsbruksanknytning har missgynnats speciellt i området för Nylands TE-central. Landsbygdsavdelningen har i huvudsak kunnat bevilja företagsstöd till företag med gårdsbruksanknytning. Övriga företag omfattas av finansiering från TE-centralens företagsavdelning. TE-centralens företagsavdelning har riktat stöd till SME-företag enligt tabell 5. Av ovan nämnda företagsstöd har endast 2,6 % riktats till kärnlandsbygden. För förädling och marknadsföring av lantbruksprodukter har företagsavdelningen inte beviljat investeringsstöd under de senaste åren i Nylands TE-centrals område, eftersom inte heller övrig verksamhet har beviljats investeringsstöd.

Tabell 5. Stöd till SME-företag beviljade av TE-centralens företagsavdelning på området för Nylands TE-central enligt landsbygdstyp

	Investeringsstöd	Utvecklingsstöd	Verksamhetsmiljöstöd	Stöd för förädling och marknadsföring av lantbruksprodukter	Sammanlagt € (st)
Stadscentra	1 150 909 (168)	2 108 097 (121)	762 419 (6)	25 020 (2)	4 046 445 (297)
Övriga städer	84 970 (13)	148 284 (10)			233 254 (23)
Landsbygd i närheten av städer	77 492 (11)	259 048 (15)	14 250 (1)		350 790 (27)
Kärnlandsbygd	92 883 (10)	28 928 (1)		2 810 (1)	124 621 (12)
Sammanlagt	1 406 254 (202)	2 544 357 (147)	776 669 (7)	27 830 (3)	4 755 110 (359)

Källa: Arbetsgruppens promemoria MMM 2005:4, Kattavat palvelut maaseudun mikroyrityksille - Maaseudun mikroyritysten rahoitustuen ja osaamisen kehittämispalveluiden viranomaiskäytäntöjen yhdenmukaistamistyöryhmän raportti, Helsinki 2005

Enligt tabell 6 påverkas en betydande del av invånarna i Nyland, speciellt i Ekenäs, Pernå och Borgå, av skärgårdens specialförhållanden. Specialfrågorna för skärgården har ingående behandlats i skärgårdsdelegationens rapport Skärgårdsprogrammet 2000-2003. Skärgårdens specialbehov måste beaktas såväl då kommunerna klassificeras i olika stöd-områden som då man definierar finansieringens helhetsramar till TE-centralerna.

Tabell 6. Invånare i kommuner med skärgårdsdel i området för Nylands TE-central.

Kommun Kommuner med skärgårdsdel	Invånarantal totalt	Invånarantal i skärgårdsdelarna	Skärgårdsandelarnas invånarandel %
Ingå	4 975	258	5,2
Pernå	3 783	623	16,5
Sibbo	17 760	400	2,3
Borgå	45 403	1 739	3,8
Strömfors	2 967	96	3,2
Ekenäs	14 560	2 235	15,4
Sammanlagt	89 448	5 351	5,9

Källa: Statistikcentralen 31.12.2000, Skärgårdsprogrammet 2003-2006, inrikesministeriets publikation 2/2003

Trots den snabba strukturutvecklingen (se tabell 1) är behovet av att stöda åtgärder som gör gårdsbruksföretagen mera mångsidiga större på Nylands TE-centrals område jämfört med övriga delar av landet. Av gårdarna inom Nylands TE-central är 43,9 % klassificerade som mångsidiga dvs. sammanlagt 2048 gårdar. Mångsidigheten är betydligt allmänare än i övriga delar av landet. Den genomsnittliga andelen mångsidiga gårdar i hela landet är 32,0 % av totala antalet gårdar. Enligt uppgifter för år 2003 har mångsidig företagsverksamhet sysselsatt 2091 årsverken i området för Nylands TE-central. Man kan anta att antalet mångsidiga gårdar under följande finansieringsperiod ökar med 15 % till år 2013. Beträffande den projektbaserade finansieringsverksamheten betyder detta att antalet mångsidiga gårdar ökar med ca 300 gårdar under programperioden 2007-2013.

I planeringen och verkställandet av programperioden 2000-2006 har rätt många problem förekommit. T.ex. ALMA-programmets tidtabell (fördröjd start, alltför brådslande avslutning) har försvårat förverkligandet av företagsprojekt i början och slutet av programperioden. Den komplicerade projektprocessen har gjort det svårare att smidigt förverkliga i synnerhet små projekt. Brister i koordineringen mellan olika projekt har bl.a. förorsakat att åtgärder i onödan överlappat varandra. I vissa fall har brister i projektplanerna bl.a. bromsat upp utbetalningshandläggningen. Handläggningstiderna för ansökningarna har tidvis varit orimligt långa bl.a. på grund av resursbrist på TE-centralen. Oklarheter i urvalskriterierna för projekten och stödduglighetskriterierna för åtgärderna har bromsat upp handläggningen av ansökningar.

En del av ovan nämnda problem kunde lösas t.ex. med följande åtgärder:

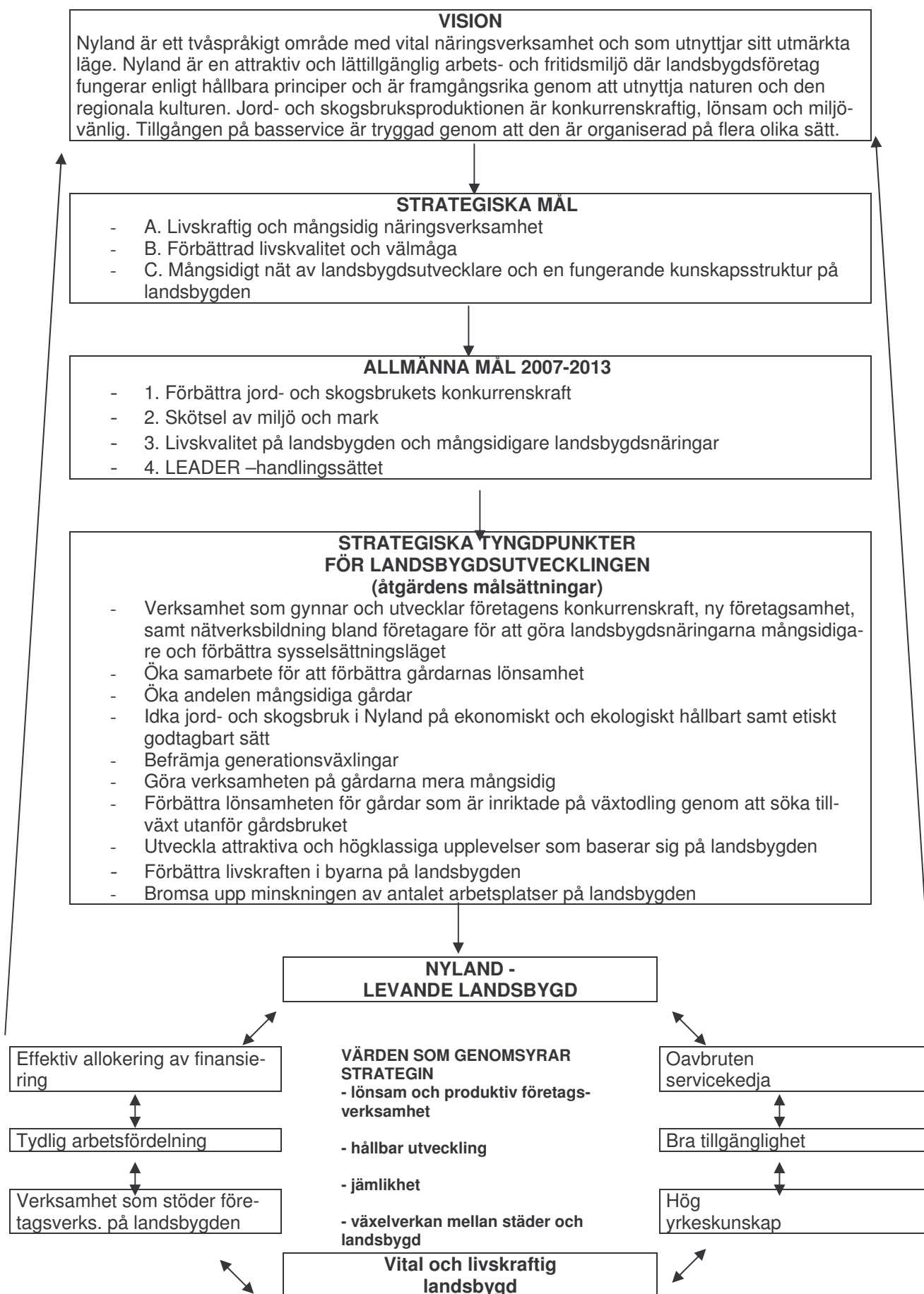
- Projektplanerna görs mera konkreta.
- Projektåtgärder samordnas bättre med övrig utvecklingsverksamhet.
- Urvalskriterierna för projekten förtydligas och information om urvalskriterierna sprids öppet.

- Kriterierna för stöddugliga åtgärder förtydligas och information om kriterierna sprids öppet.

-

På basis av erfarenheter från programperioden 2000-2006 är det i fortsättningen nödvändigt att ministeriet lättar på den s.k. projektbyråkratin, speciellt för små projekt. Mängden ansökningsdokument borde exempelvis relateras till projektets storlek. Ju mindre projekt, desto enklare ansökningsförfarande. Dessutom är det också skäl att utveckla tillvägagångssätten så att många små projekt kan administreras som en större helhet: t.ex. förverkliga flera små byaprojekt i form av ett s.k. paraplyprojekt. Det finns också skäl att öka användningen av s.k. samlingsprojekt för företag då man förverkligar flera små företags-specifika utvecklingsprojekt. Verksamhetsprincipen för samlingsprojekten borde ändras så att nya företagare kan tas med också trots att man redan börjat förverkliga ett projekt. Resultatmätarna (indikatorer) för projekten borde rationaliseras: man måste minska antalet mätare och göra begreppen mera lättförstådda.

3. NYLANDS REGIONALA LANDSBYGDSSTRATEGI 2007 – 2013

3.1. Vision

Visionen för den Östnyländska och Nyländska landsbygden är: *Nyland är ett tvåspråkigt område med vital näringsverksamhet och som utnyttjar sitt utmärkta läge. Nyland är en attraktiv och lättillgänglig arbets- och fritidsmiljö där landsbygdsföretag fungerar enligt hållbara principer och är framgångsrika genom att utnyttja naturen och den regionala kulturen. Jord- och skogsbruksproduktionen är konkurrenskraftig, lönsam och miljövänlig. Tillgången på basservice är tryggad genom att den är organiserad på flera olika sätt.*

3.2. Strategiska mål, allmänna mål, åtgärder och indikatorer

Det regionala landsbygdsprogrammets regionutvecklingsstrategiska mål stämmer överens med Statrådets jordbrukspolitiska redogörelse:

3.2.1. Strategiska mål

A. Livskraftig och mångsidig näringsverksamhet

1. Mångsidig företagsverksamhet
2. Livskraftigt jordbruk, trädgårds- och livsmedelsproduktion
3. Hållbart skogsbruk och trähushållning
4. Fungerande fiskeri- och jakthushållning

B. Förbättrad livskvalitet och välmåga

1. Täckande basservice på landsbygden
2. Kvalitativ boende-, arbets- och fritidsmiljö
3. Säker och fungerande infrastruktur

C. Mångsidigt nät av landsbygdsutvecklare och en fungerande kunskapsstruktur på landsbygden

1. Kraftfull programinriktad verksamhet och starkt lokalt självbestämmande
2. Ökande samarbete och nätverkskunskap
3. Fungerande kunskapsstrukturer på landsbygden

3.2.2. Allmänna mål

Det regionala landsbygdsprogrammets allmänna mål grundar sig på det nationella landsbygdsutvecklingsprogrammet för fasta Finland:

3.2.2.1 Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft

Produktionskostnaderna sjunker i alla centrala produktionssektorer.

Jordbruksproduktionens marknadsinriktning och jordbrukarnas kunskaper i affärsverksamhet och miljömedvetenhet ökar.

Jord- och skogsbrukarnas åldersstruktur blir inte sämre.

Minska splittringen av gårdar.

Miljön blir bättre.

Gårdarnas utkomstmöjligheter blir mera mångsidiga.

Användningen av träenergi och andra förnybara bioenergiformer ökar (investeringar).

Vidareförädlingsgraden av träprodukter stiger.

3.2.2.2 Skötsel av miljö och mark

Jordbruksproduktion bibehålls på hela området och jordbruksjorden brukas på ett hållbart och ekonomisk sätt.

Jord- och skogsbrukets miljöbelastning på luften, yt- och grundvatten samt jordmånen minskar.

Miljörisker föranledda av jordbruket minskar.

Naturens mångfald i jordbruksområdena bevaras.

Landsbygdslandskapet, speciellt kulturhistoriskt värdefulla landskap, dess byggnader och särdrag bevaras.

Djurens välbefinnande och hälsa blir ännu bättre än tidigare.

Användningen av träenergi och annan förnybar bioenergi ökar.

Odlingsmiljöer med betydande naturvärde bevaras och man sköter om skogsområdenas mångsidighet.

Markägarnas målsättningar vid skötsel av skogens natur stöds, hanteringen av skogarna klargörs och den regionala sysselsättningen ökar.

3.2.2.3 Livskvalitet på landsbygden och mångsidigare landsbygdsnärings

Befolkningsminskningen på kärnlandsbygden och på landsbygden nära städer avtar och sysselsättningsgraden ökar i samma proportion som i hela landet.

Antalet företag på landsbygden och antalet arbetsplatser ökar och näringsverksamheten blir mera mångsidig.

Kunskapsnivån gällande företagsamhet samt informationsteknologi och annan teknik ökar.

Nya innovationer och produktutveckling samt nya verksamhetsområden för landsbygdens företag och de nätverk som de bildar erbjuder nya arbetstillfällen.

Sysselsättningen ökar speciellt bland kvinnor och ungdomar.

Landsbygdens dragningskraft som boendemiljö ökar.

Byarna förblir livskraftiga och funktionella.

3.2.2.4 LEADER –handlingssättet

Levnadsförhållandena och livskvaliteten för invånarna på landsbygden blir bättre. Näringsverksamheten och arbetstillfällena för landsbygdens invånare blir mera mångsidiga.

Det sociala kapitalet hos invånarna på landsbygden ökar.

Landsbygdens konkurrensförmåga ökar tack vare innovativa handlingsmodeller och kunnande.

Det regionala programmet har dessutom följande särskilda mål:

Förutom företagsstöd erbjuds ett redigt och heltäckande utbud av rådgivnings- och utbildningstjänster för gårdar som utvecklar sin verksamhet så att den blir mera mångsidig.

Det uppstår flera nätverk av underleverantörer på landsbygden.

Finansieringsunderlaget för de lokala aktionsgrupperna blir mera mångsidigt. De lokala aktionsgruppernas roll i utvecklandet av landsbygden stärks. Med hjälp av mer omfattande projekthelheter uppnår man långsiktig och riktad utveckling, utvecklingsprojekten är mindre splittrade. Landsbygdssektionerna utvecklas till samarbetsorgan som reagerar snabbt på landsbygdens utvecklingsbehov, behandlar landsbygdsutvecklingen som en helhet och som vid behov även kan besluta om besvärliga riktlinjer och slå fast begränsningar. Såväl arbetsfördelningen mellan de organisationer som finansierar landsbygdens utveckling som landsbygdsutvecklingens helhetsstrategi blir tydligare.

3.2.3. Åtgärder

För att uppnå de allmänna målen finansieras sådana företags- och utvecklingsprojekt som uppfyller stödduglighets- och urvalskriterierna vilka har fastställts av landsbygdssektionerna. En viss andel (15 %) av de medel som i programmet föreslagits reserveras för utveckling riktas till användning i landskapsöverskridande projekt.

För att uppnå de särskilda målen utförs bl.a. följande åtgärder:

Utöver precisionsprojekt finansieras koordinationsprojekt med anknytning till näringsverksamhet vilka omfattar TE-centralens hela område och vilka har en klar arbetsfördelning och tydliga ansvarsområden.

Ett gott samarbete inom koordinationsprojekten säkerställs på så sätt att projekten har en gemensam informationsresurs. Den ansvarar såväl för att informationen till företagare och samarbetsparter är tydlig som för det funktionella samarbetet mellan de lokala aktionsgrupperna och den lokala företagsservicen.

I landsbygdssektionerna förs en fundamental diskussion om betydelsen av en mera mångsidig finansieringsgrund för aktionsgrupperna. På så sätt försöker man verka för att även övriga regionala organisationer (t.ex. landskapsförbunden, miljöcentralen och kommunerna) tar i bruk Leader –handlingssättet.

Alla strategiska centrala frågor som gäller verkställandet av programmet (hur finansieringen riktas, urvalskriterier och övriga principiella riktlinjer) behandlas i landsbygdsdelegationerna.

I landsbygdssektionerna förs en grundläggande diskussion om arbetsfördelningen mellan olika organisationer och om hur de deltar i landsbygdens utvecklande. På så sätt försöker man bl.a. verka för att alla regionala organisationer i sina planer/program poängterar landsbygdsutvecklingen i tillräckligt stor utsträckning och att de för egen del även i praktiken deltar i landsbygdsutvecklingen.

För den helhetsmässiga utvecklingen av landsbygden är det mycket viktigt att även sådana småföretag som inte har anknytning till gårdsbruk kan få företagsstöd.

3.2.4. Indikatorer

För det regionala programmets del används nationellt godkända indikatorer, vid behov kan landsbygdssektionerna upprätta egna indikatorer för att följa upp mål och realisering av programmet.

3.3. Principer för verkställandet av programmet

Landsbygdssektionerna i Östra Nyland och Nyland är de organisationer som är i nyckelställning när det gäller att verkställa programmet. I dessa behandlas alla strategiska centrala frågor om verkställandet av programmet. Vikten av landsbygdssektionernas verksamhet ökas t.ex. så att sektionerna, innan programmets verkställande påbörjas, bestämmer om hur den regionala finansieringen skall riktas, om urvalskriterierna för projekt som kan finansieras och om principiella riktlinjer beträffande stöddugliga åtgärder.

Gällande ärenden i anknytning till förverkligandet av programmet informerar man regelbundet under hela programperioden. Allmän information gällande verkställandet av programmet sköts centralt från TE-centralen. Informationen gällande förverkligandet av utvecklingsprojekt som täcker TE-centralens hela område sköts centralt med den gemensamma informationsresursen för koordinationsprojekt. Informationsspridningen i anknytning till lokala program sköts genom de lokala aktionsgrupperna.

Riktlinjerna i anknytning till verkställandet bereds så att företagsstödens andel av den sammanlagda finansieringen av utvecklingsarbetet kommer att vara märkbart högre än under programperioden 2000-2006 (se figur 1). Dessutom kommer en märkbart högre andel av företagsstöden att rikta sig till kärnlandsbygden i jämförelse med programperioden 2000-2006 (se tabell 2).

Erfarenheterna av förverkligandet av det regionala landsbygdsprogrammet för programperioden 2000-2006 visar att det i fortsättningen är nödvändigt att göra urvalskriterierna för såväl allmänna utvecklingsprojekt som företagsprojekt klarare. Beträffande de allmänna utvecklingsprojekten kommer man att betona större projekthelheter, projektberedning på bred bas samt ett konkret innehåll och tydliga begränsningar. I huvudsak är projekttiden högst treårig men på befogade grunder kan projekttiden förlängas. Finansieringsramen för projekten binds till projektanvändningen på årsnivå så att man i projektverksamheten kan minska avvikelserna mellan budgeten för och det realiserade projektet. T.ex. skall projektplanen för allmänna projekt i anknytning till näringsverksamhet bl.a. ge ett klart svar på frågan vilken konkret nytta företagaren har av åtgärderna i projektet. Av projektplanen för projekt med samhällelig anknytning skall det klart komma fram bl.a. hur åtgärderna i projektet i verkligheten utvecklar och ökar det lokala samarbetet.

För företagsprojekt skall man skapa klara urvalsregler i vilka man definierar bl.a. vikten av följande sakfrågor: den verkliga företagsmässigheten i en verksamhet som stöds; lönsamhet och inverkan på företagarens utkomst; företagarens yrkesskicklighet, deltagandet i den stödda verksamheten och kännedom om marknadssituationen i den bransch som stöds; den stödda verksamhetens inverkan på sysselsättningen. Regionala branschbegränsningar som avviker från utvecklingsprogrammet för fasta Finland görs inte utan företagsprojekt som stöds väljs utgående från ett enhetligt urvalskriterium. När det gäller projekt som överskrider ett visst eurobelopp deltar också representanter för TE-centralens företagsavdelning i stödhanteringen.

Avvikande från föregående programperiod kommer man nu också att förutom s.k. kontinuerlig ansökning utnyttja speciella ansökningsperioder och riktade ansökningsförfaranden. Med hjälp av den nya valprocessen som då kommer i bruk i och med att alla ansökningar behandlas samtidigt kan man bättre inrikta finansieringen till sådana projekt som på det effektivaste sättet förverkligar programmets mål.

På basis av utvärderingarna har landsbygdssektionerna vid behov möjlighet att ändra inriktningen av programåtgärderna så att programmets målsättningar kan uppnås så väl

som möjligt. I utvärderingarna koncentrerar man sig på de indikatorer som fastställs i landsbygdssektionerna och som är centrala för hela programmet. Dessa kan vid behov kompletteras med indikatorer som är specifika för handlingslinjerna. Med hjälp av de huvudsakliga indikatorerna som är enhetliga för hela området kan programmets avkastning, resultat och effekter, samt förverkligandet av de huvudsakliga målen granskas på såväl områdes- som aktionsgruppnivå.

För allmännyttiga projekt strävar man efter att främja smidigheten av det tekniska förverkligandet bl.a. genom att i alla projektplaner inkludera ett s.k. tekniskt avsnitt. I det tekniska avsnittet förklaras bl.a. sådant som anknyter till projektbokföringen, principer för inriktning av kostnader och den sökandes interna kostnader. Dessutom strävar man efter att internt förtydliga TE-centralens verksamhet och säkra att hanteringen av ansökningarna sker friktionsfritt och oklanderligt.

4. HANDLINGSLINJER OCH REGIONALA ÅTGÄRDER

Utgångspunkten för det regionala programmet har varit att tillföra en regional vision till landsbygdsutvecklingsarbetet. Det regionala programmet stöder utvecklingsprogrammet för fasta Finland och dess riktlinjer. Dessa riktlinjer nämns därför inte på nytt i samband med det här programmets handlingslinjer eller åtgärder. I följande specifikationer enligt handlingslinje och åtgärd presenteras endast de riktlinjer och tillägg som avviker från vad som presenteras i utvecklingsprogrammet för fasta Finland.

4.1. Handlingslinje 1: Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft

Handlingslinjen omfattar bl.a. åtgärder som strävar efter att sänka produktionskostnaderna, öka jordbruksproduktionens marknadsinriktning, förbättra jord- och skogsbruksföretagarnas kunskaper och miljömedvetenhet, förbättra lantbruksföretagarnas åldersstruktur, förbättra miljön, göra gårdsbrukens utkomstmöjligheter mera mångsidiga, öka användningen av träenergi och andra förnybara bioenergiformer samt höja vidareförädlingsgraden av trä.

Finansieringsenhetens åtgärder:

Inom den här åtgärdshelheten kan man finansiera t.ex. ett utvecklingsprojekt som täcker hela TE-centralens område och som innehåller information, utbildning och rådgivning bl.a. angående generationsväxling och för att höja jord- och skogsbruksföretagarnas kunskapsnivå.

Inom den här åtgärdshelheten kan man finansiera t.ex. företagsprojekt som gäller förädling och marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter. Projekten skall uppfylla de stödrätighets- och urvalskriterier som landsbygdssektionerna fastställt.

4.2. Handlingslinje 2: Skötsel av miljö och mark

Handlingslinjen omfattar bl.a. åtgärder med anknytning till hållbar och ekonomisk användning av jord- och skogsbruksmark, belastning av miljön på jord- och skogsbruk, naturens mångfald på landsbygden, djurens välmående och hälsa, bevarande av kulturhistoriskt värdefulla miljöer samt ur naturhänseende värdefulla odlingsmiljöer och skogsområden.

Finansieringsenhetens åtgärder:

Inom den här helheten skall finansieras ett utvecklingsprojekt inom jord- och skogsbruket (se punkt 4.1.) som täcker hela TE-centralens område ansvarar för att miljöstödsinformation, -utbildning och -rådgivning ordnas. Dessutom kan man finansiera lokala samprojekt som grundar sig på Leader-handlingssättet, t.ex. att grunda kärrmarker eller grundförbättra vårdbiotoper. Enligt Leader-handlingssättet finansieras i första hand miljö- och markvårdsprojekt, som både finansiellt och funktionellt är förnuftigare att genomföra som samprojekt än genom gårdsvisa stöd. Projekten skall uppfylla miljöstödkriterierna.

Ett exempel på hur man enligt Leader-handlingssättet (= via en lokal aktionsgrupp) kunde bevilja specialmiljöstöd för att bevara vårdbiotoper: En markägare (också jordbrukare) hyr ut ett vårdbiotopområde t.ex. åt en byaförening eller en jaktförening minst för den tid avtalet varar. Denna förening ansöker om stöd och gör ett avtal på fem år. I avtalet förbinder sig den sökande att under fem års tid förvalta och sköta den värdefulla vårdbiotopen, staten å sin sida betalar en årlig ersättning. Genom Leader-gruppen kan stödet beviljas åt någon annan än en jordbrukare. Samma regler och avtalspraxis gäller för alla markägare, oberoende av om man är jordbrukare eller ej. Leader-gruppens uppgift är att aktivera bl.a. byaråd, jordbrukarorganisationer, jaktföreningar att ansöka om bidrag. Aktionsgruppens styrelse avger utlåtande om ansökningarna. TE-centralens landsbygdsavdelning granskar om den sökande och området uppfyller kriterierna och anhåller om behövliga utlåtanden från bl.a. miljöförvaltningen. TE-centralen ingår ett åtminstone femårigt avtal om specialmiljöstöd med den sökande.

4.3. Handlingslinje 3: Livskvalitet på landsbygden och mångsidigare landsbygdsnärings

Handlingslinjen omfattar bl.a. åtgärder för att bromsa upp att folkmängden på kärnlandsbygden minskar, öka antalet företag och arbetsplatser, göra näringsstrukturen mångsidigare, höja kunskapsnivån gällande företagsamhet och teknologi, genomföra nya innovationer och produktutveckling, öka nätverkssamarbetet, skapa nya arbetsplatser för kvinnor och ungdomar, öka dragningskraften till landsbygden samt bevara aktiviteterna och servicen i byarna.

I fasta Finlands och Nylands regionala landsbygdsprogram presenteras en utvecklingsstrategi samt utvalda tyngdpunkter för områdets utveckling. De presenterade tyngderna skapar riktlinjerna för allokering av den åtgärdsspecifika finansieringen för Nylands område såväl regionalt som lokalt.

Av företagsfinansieringen i landsbygdsprogrammet för fasta Finland skall minst 80 % riktas till kärnlandsbygden samt högst 5 % till områden som räknas som stadsområde. Från finansieringen av företagsstöd kan högst 15 % riktas till landsbygd i närheten av städer.

Med tanke på handlingslinje 3 är Nylands målinriktade finansiering allokerad enligt följande, områden med kärnlandsbygd 40 %, stadskommuner 15 % och landsbygdsområden i närheten av städer 45 %. För de handlingslinjers del som omfattas av Leader-handlingssättet riktas finansieringen vidare till aktionsgrupperna i förhållande till deras andel.

Av beviljanderätten för handlingslinje 3 riktas 33 % till att göra gårdarnas verksamhet mångsidigare. För etablering och utveckling av mikroföretag riktas 14 % och för övriga än företagsspecifika åtgärder riktade till befrämjande av turismnäringen reserveras 8 % av handlingslinjens finansiering.

Företagsprojekt med gårdsbruksanknytning finansieras i första hand direkt via TE-centralen. Inom sitt eget område kan lokala aktionsgrupper (Leader) stöda alla lokala mikroföretag som omfattas av denna åtgärd. Tyngdpunkten för aktiveringen och stödet skall ligga på små och nyetablerade företag. Vid behov granskas arbetsfördelningen när EU-kommissionen godkännt det nationella programmet och den därtill hörande lagstiftningen färdigställts.

Speciell uppmärksamhet fästs vid utvecklandet av energiproduktion baserad på åker och skog eftersom landsbygdsföretagaren har möjlighet till tilläggsinkomster genom att utnyttja mindre värdefullt trä och åkerväxter i form av värmeenergi bl.a. i värmecentraler samt genom förädling till bränsle.

Gällande utvecklingsåtgärder för företagsverksamhet kommer man överens om arbetsfördelningen mellan fonderna och aktörerna på Nylands TE-centrals område och förbinder sig till överenskommelsen såväl regionalt som lokalt. TE-centralens skilda avdelningar och enheter samt de ekonomiska regionernas företagsservicepunkter och aktionsgrupperna gör upp en skriftlig överenskommelse över arbetsfördelning och tillvägagångsmetoder.

För livskvalitetens del kommer man överens om arbetsfördelningen mellan fonderna och aktörerna samt om de regionala tyngdpunkterna, såväl på regional som på lokal nivå, inom ramen för det nationella programmets riktlinjer.

Finansieringsenhetens åtgärder:

På Nylands TE-centrals område kan man finansiera t.ex:

- Koordinationsprojekt i anslutning till näringsverksamhet vilka har en klar inbördes arbetsfördelning och tydliga ansvarsområden och täcker hela TE-centralens verksamhetsområde. Exempel på sådana projekt är landsbygdsföretagar- och bioenergikoordinationsprojekt som kan ansvara för att arrangera branschvis information, utbildning och rådgivning.
- Projekt som riktar sig till företag eller företagsgrupper och uppfyller stödduglighets- och urvalskriterierna som landsbygdssektionerna fastställt.
- Övriga utvecklingsprojekt och landskapsöverskridande utvecklingsprojekt i enlighet med landsbygdssektionernas riktlinjer inom ramen för den kvot som anvisats för sådana projekt

Enligt Leader-handlingssättet kan man finansiera t.ex:

- Lokala samhälleliga utvecklingsprojekt som uppfyller både ikraftvarande lagstiftning och de lokala programmen (se hänvisningarna 1-7) och vilkas finansiering förordas av de lokala aktionsgrupperna.
- Lokala s.k. paraplyprojekt, som samlar ihop små utvecklingsåtgärder, vilka det både funktionellt och administrativt inte är förnuftigt att genomföra som enskilda projekt
- Projekt som riktar sig till företag eller företagsgrupper och som uppfyller stödduglighets- och urvalskriterierna på TE-centralens område.
- Lokala projekt som riktar sig till näringslivet för att öka företagarnas samarbete och bygga upp nätverk. I första hand finansieras sådana projekt som klart kompletterar åtgärderna i ovan nämnda koordinationsprojekt.
- I första hand sådana lokala åtgärder som inte med offentliga medel kan finansieras på annat sätt.
- I första hand sådana lokala utvecklingsprojekt som klart avviker från den sökandes och målgruppens normala verksamhet.
- Beträffande samhälleliga investeringar i första hand sådana projekt som klart har som delmål att öka och effektivisera det lokala samarbetet.

- Beträffande kulturarven i första hand sådana projekt som iståndsätter ett område i huvudsak för ortsbefolkningens gemensamma användning.

Åtgärder för att utveckla landsbygdens levnadsförhållanden och livskvalitet finansieras i första hand enligt Leader-handlingssättet. De lokala aktionsgrupperna bär huvudansvaret då de lokala utvecklingsbehoven fastställs, då behövliga utvecklingsåtgärder väljs ut och då de i praktiken genomförs (se hänvisningarna 1-7).

De lokala aktionsgrupperna bör i sina finansieringsansökningar beakta de tyngdpunkter och linjedragningar som TE-centralen följer för stöden samt hur projekten sammanjämkas.

4.4. Handlingslinje 4: Leader-handlingssättet

Leader-handlingssättet följer huvudsakligen samma förvaltningsmodell under programperioden 2007-2013 som LEADER+-programmet har följt under programperioden 2000-2006. De lokala aktionsgrupperna (se hänvisningarna 1-7) bär fortsättningsvis ansvaret för uppföljningen och administrationen av de offentliga medlen som beviljats för programmet, utvärdering av projektens ändamålsenlighet, informationen, aktiveringen samt handledningen och utbildningen inom projekten. TE-centralen ansvarar för projektens lagenlighet och de slutliga besluten. Jord- och skogsbruksministeriet uppställer finansieringsramarna för aktionsgrupperna och styr verksamheten genom lagstiftning, anvisningar och utbildning.

TE-centralens landsbygdsavdelning gör alltså alla finansierings- och utbetalningsbeslut som gäller Leader-projekten. TE-centralen kan göra ett positivt finansieringsbeslut endast om aktionsgruppen förordar finansiering av ett projekt. TE-centralen kan fatta ett negativt beslut avvikande från aktionsgruppens förslag, bara om projektet inte följer lagstiftningen eller programmet, eller om samma åtgärder som föreslås i projektet finansieras enligt ett annat program inom samma område, eller om projektförslaget inte följer de tyngdpunkter och riktlinjer som landsbygdssektionerna kommit överens om. TE-centralen ansvarar alltså för kontrollen av lagligheten av alla projekt. TE-centralen ansvarar också för utvärdering av ändamålsenligheten för de projekt som aktionsgruppen själv ansöker om. Beträffande företagsprojekten granskar TE-centralen dessutom den sökandes uppgifter och ekonomiska lönsamhet samt utvärderar marknads- och konkurrenssituationen i regionen. I stora företagsprojekt assisteras landsbygdsavdelningen av TE-centralens företagsavdelning vid beslutsfattande.

4.5. Åtgärder enligt Leader-handlingssättet i linjerna 1, 2 och 3

4.5.1. Åtgärderna i linje 1: Jord- och skogsbrukets konkurrenskraft

I handlingslinje 1 kan man enligt Leader-handlingssättet förverkliga åtgärd 111 (Kompetens och utbildning i jord- och skogsbruk samt livsmedelsekonomi), 123 (Förbättring av jord- och skogsbruksprodukternas värde) och 124 (Jord- och skogsbrukets samarbete med livsmedelsindustrin för utveckling av nya produkter, metoder och tekniker).

4.5.2. Åtgärderna i linje 2: Skötsel av miljö och mark

Linje 2 omfattar finansiering av lokala samprojekt enligt Leader-handlingssättet. Från specialstödsavtal för lantbrukets miljöstöd (åtgärd 214) kan stöd enligt Leader-handlingssättet också beviljas till registrerade föreningar vid avtal gällande skötsel av vårdbiotoper. Enligt Leader-handlingssättet kan man också finansiera i åtgärd 216 (Icke-produktiva investeringar), gällande anläggning av multifunktionella våtmarker samt grundläggande röjning och ingärdning av värdefulla vårdbiotoper.

Enligt Leader-handlingssättet finansieras i första hand projekt vilka det är förnuftigare att både finansiellt och funktionellt genomföra som gemensamma projekt än genom gårdsvisa stöd och vilka uppfyller miljöstödsfaktorierna.

4.5.3. Åtgärderna i linje 3: Mångsidigare landsbygdsnäringar och livskvalitet på landsbygden

Alla åtgärder som nämns i linje 3 kan finansieras enligt Leader-handlingssättet. Enligt Leader-handlingssättet finansieras endast sådana projekt som riktar sig till företag eller företagsgrupper och uppfyller TE-centralens stödduglighets- och urvalskriterier. På detta sätt finansieras i första hand sådana företagsprojekt som inte har anknytning till gårdsbruk.

Projekt för att utveckla samhällen (t.ex. byaprojekt) i linje 3 genomförs helt och hållet enligt Leader-handlingssättet.

Lokala allmännyttiga projekt i anknytning till näringslivet samt s.k. paraplyprojekt finansieras i linje 3 enligt Leader-handlingssättet.

4.6. Stödnivå

För företagsprojekt med gårdsbruksanknytning är utgångspunkten för stödnivån 20 % i hela Nylands TE-centrals område. För de övriga åtgärdernas del kan landsbygdssektionerna dra upp riktlinjer med nivåer lägre än de maximinivåer som definierats i det regionala landsbygdsprogrammet för fasta Finland (bilaga 8).

4.7. Allokering av finansieringen

Regionalt riktas offentlig finansiering enligt handlingslinje och pga. uppföljningen enligt åtgärd (bilaga 6). TE-centralen och aktionsgrupperna följer upp att finansieringen riktas enligt programmets målsättningar. Den nationella offentliga finansieringsdelen består av finansiering från staten, kommuner och övriga offentliga aktörer.

4.8. Eventuella nationella åtgärder och beskrivning av dessa

Eventuella nationella åtgärder förverkligas enligt gällande lagstiftning samt enligt samma grundprinciper och –linjedragningar som programmets övriga delar.

5. SAMMANJÄMKNING AV PROGRAMMEN SAMT ARBETSFÖRDELNING I OMRÅDET

Sammanjämkningen mellan koordinationsprojekt finansierade via TE-centralens landsbygdsavdelning och övriga utvecklingsprojekt/-åtgärder som riktas till landsbygden sker i landsbygdssektionerna.

Enligt den praxis som etablerades under programperioden 2000-2006 sker sammanjämkningen mellan projekt finansierade via TE-centralens landsbygdsavdelning med övriga projekt som finansieras via TE-centralen på TE-centralens EU-projektenhet. EU-projektenheten förmedlar uppgifterna om sammanjämkningen vidare till EU-projektgruppen.

De lokala aktionsgrupperna skall i sina finansieringsförslag beakta de tyngdpunkter och linjedragningar för stöden som TE-centralen följer samt praxisen om sammanjämkning av projekten.

Sammanjämkningen av och arbetsfördelningen i olika program behandlas också i landsbygdssektionerna och målet är bl.a. att alla program också i praktiken skulle delta i finansieringen av landsbygdsutvecklingen.

6. FINANSIERING

6.1. Årlig allokering av regionala förbindelser

Tabell 7. Den årliga allokeringen av landsbygdsfondens finansieringsandel bestäms preliminärt enligt tabellen nedan*.

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Landsbygdsfondens finansiering %	16,11 %	15,2 %	14,06 %	14,25 %	13,84 %	13,49 %	13,06 %

* Omfattar inte åtgärder 112, 113, 121 för handlingslinje 1 eller finansieringsdel för handlingslinje 2

6.2. Regional fördelning av offentlig finansiering per handlingslinje och åtgärd i Nylands område 2007-2013

Den regionala fördelningen av projektverksamhetens offentliga finansiering per handlingslinje och åtgärd i Nylands område 2007 - 2013 presenteras i bilaga 6. Det offentliga stödet för projektfinansieringen uppskattas till 39,995 milj. euro (omfattar inte SME-företag). TE-centralens finansiering baserar sig på JSM:s preliminära regionala andel på 22 milj. euro. Uppskattningen omfattar inte den andel av den kommunala finansieringen som gäller TE-centralens åtgärd 321 och som uppskattas till 2,32 milj. euro eller stöd för SME-företag för åtgärd 123:s del.

Finansieringen via aktionsgrupper baserar sig på aktionsgruppernas förslag. Finansieringsramarna beaktar inte den av Egentliga Finlands TE-central administrerade LSMK rf:s andel för Karislojo, Sammatti och Nummi-Pusula eller Hyvinges andel som administreras via Yliset.

6.3. Uppskattning av det regionala programmets helhetsfinansiering enligt åtgärd (preliminär)

En preliminär uppskattning av det regionala programmets helhetsfinansiering enligt åtgärd i Nylands område för TE-centralens finansiering och fem aktionsgrupper presenteras i bilaga 7.

Antalet generationsväxlingar under programperioden uppskattas till ca 700, som belopp för startstödet för unga jordbrukare har man använt 35 000 euro, fr.o.m. år 2008 omfattar åtgärderna uppskattningsvis 21,0 milj. euro offentligt stöd. Till mjölk- och köttkreatursladugårdar har det år 2005 beviljats 0,67 milj. euro i stöd. Andelen offentligt stöd för åtgärd 121 under programperioden fr.o.m. år 2008 uppskattas till 4 milj. euro.

6.4. Uppskattning av finansieringsbehovet för tekniskt stöd

Om principerna för verkställande inte förändras mycket behöver projektenheten på TE-centralens landsbygdsavdelning personresurser på ca 7 personer för administrering av det i punkt 6.3. företedda finansieringsbehovet. För att förverkliga programmet behövs förutom den ordinarie personalen dessutom en resurs på ca 4 personer vilket betyder ett behov på minst 180 000 euro i årligt tekniskt stöd. Utöver personalkostnaderna inkluderar ovan nämnda summa dessutom finansieringsbehovet för informationsspridning, utbildning och utvärdering när programmet verkställs.

Ifall projektenheten också skall administrera sk. landskapsöverskridande eller internationella projekt är behovet av tekniskt stöd större än det ovan nämnda.

För att programmet smidigt skall kunna verkställas skulle det ändå vara förnuftigt att TE-centralens administrationsresurser, istället för via ett särskilt tekniskt stöd, skulle riktas direkt till TE-centralens verksamhetsutgifter.

6.5. Preliminär uppskattning av finansieringsbehovet för utvecklingsåtgärderna

Avsikten är att av TE-centralens offentliga finansiering rikta till utvecklingsprojekt ca 40 % av vilket 15 % kan riktas till användning i nationella och landskapsöverskridande projekt.

Aktionsgruppernas kommunala finansieringsdel uppskattas till 5,66 milj. euro. För utvecklingsprojekt förutsätts i regel inte kommunal finansiering med undantag för åtgärd 321.

7. REGIONAL BEREDNING

7.1. Publicitet

Pga. den brådskande tidtabellen bestod kärngruppen för programberedningen av: landsbygdssektionerna för Östra Nyland och Nyland, de lokala aktionsgrupperna och TE-centralens landsbygdsavdelning.

Utöver landsbygdssektionerna och de lokala aktionsgrupperna begärdes utlåtanden över programmet av följande organisationer:

- kommunerna i området (34 st, postning via lantbrukssekreteraren)

- skogsägarnas förbund (2 st)
- nyföretagarcentraler (10 st)
- Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy Forum
- Lojo Företagsservicecenter Ab
- Länsi-Uudenmaan Yrityshautomo Oy
- Maaseutuyrityshautomo, Uusimaa Nyland
- Raseborgs Näringslivscentral

7.2. Deltagarna i det regionala samarbetet

Genom landsbygdssektionerna har följande organisationer deltagit i programberedningen:

- landsbygdsavdelningen på Nylands TE-central
- Östra Nylands förbund
- Nylands förbund
- Nylands miljöcentral
- Kustens skogscentral
- Hämeen-Uudenmaan metsäkeskus
- Nylands Svenska Producentförbund
- MTK-Uusimaa
- Nylands Svenska Lantbrukssällskap
- Pro Agria Uusimaa ry
- Yrkeshögskolan Laurea
- Idässä Itää ry – Gro i Öst rf
- Keski-Uudenmaan Kehittämisyhdistys KEHU ry
- Länsi-Uudenmaan Kehitys LUKE ry
- Maaseudun kehittämissyhdistys SAMPO ry
- Pomoväst rf
- Lounais-Suomen Maaseudun Kehittämissyhdistys ry
- Hyvinkään-Riihimäen Seudun Yhteistoimintayhdistys ry YliSet

7.3. Förfarandet vid den regionala beredningen

På basis av det perspektiv som valts för programmet (=finansieringsenhetens verksamhetssektor) och pga. den brådskande tidtabellen för programberedningen beslöts det i landsbygdssektionerna att finansieringsenheten på TE-centralens landsbygdsavdelning skriver den s.k. bastexten. Landsbygdssektionerna har behandlat innehållet i programmet och utlåtanden över programutkastet såväl på möten som via e-post. Alla lokala aktionsgrupper har också deltagit i behandlingen.

Ett stort antal personer har i praktiken kunnat påverka beredningen av programmet då varje medlem i landsbygdssektionerna och varje lokal aktionsgrupp har diskuterat det som de anser ha varit nödvändigt med sektorn/området de representerar. Dessutom har programutkastet fritt funnits till påseende på Nylands TE-centrals webbsidor.

7.4. Regionala verkställandet av programmet och beslutsfattandet

Tillvägagångssättet för verkställandet och beslutsfattandet baserar sig på den lagstiftning som är i kraft vid den tidpunkt då programmet verkställs. Innan programmet börjar verkställas bestämmer landsbygdssektionerna bl.a. om den regionala inriktningen av finansieringen, om urvalskriterierna för projekt som kan finansieras samt om de principiella riktlin-

jerna för stöddugliga åtgärder. För att programmet smidigt skall kunna verkställas är det mycket viktigt att man informerar så öppet och heltäckande som möjligt (t.ex. på internet) om ovan nämnda beslut som landsbygdssektionerna gör.

Valet av allmänna utvecklingsprojekt och näringsmässiga utvecklingsprojekt sker genom riktat ansökningsförfarande. När programmet är påbörjat binder man ca 40 % av den beviljanderätt som reserverats för utvecklingsarbete till treåriga utvecklingsprojekt. I det första skedet beviljas finansiering för åren 2007-2008 och därefter finansieras utvecklingsprojektet från den kvot av medel som kan beviljas för ifrågavarande år på basis av vad som förverkligats det föregående året och en specificerad projektplan för respektive projekt. På basis av projektresultaten och en oberoende utvärdering bedöms projekten ungefär i mitten av finansieringsperioden. När utvärderingen har färdigställts väljs de utvecklingsprojekt som finansieras under den senare delen av programperioden genom riktat ansökningsförfarande. Till landskapsöverskridande projekt reserveras 15 % av den årliga kvoten av medel som kan beviljas för utvecklingsarbete.

Vid behov granskar man att landsbygdssektionernas sammansättning är bredbasig och balanserad innan man börjar förverkliga programmet.

Varje lokal aktionsgrupp (se hänvisningarna 1-7) ansvarar för att de projekt som förverkligas enligt Leader-handlingssättet är ändamålsenliga ur såväl det lokala som det nationella programmets perspektiv. Enligt Leader-handlingssättet kan man endast finansiera sådana projekt vars finansiering den lokala aktionsgruppen förordar. Företagsprojekt och samlingsprojekt för företag vilka finansieras enligt Leader-handlingssättet måste ändå uppfylla de stödduglighets- och urvalskriterier som landsbygdssektionerna fastställt och som gäller i TE-centralens hela verksamhetsområde.

Landsbygdsavdelningen på TE-centralen ansvarar för att projekt som förverkligas på annat sätt än enligt Leader-handlingssättet är ändamålsenliga ur såväl det regionala som det nationella programmets perspektiv.

Landsbygdsavdelningen på TE-centralen granskar att alla projekt är lagliga och gör alla finansieringsbeslut.

För att programmet skall kunna verkställas smidigt och rättvist är det mycket viktigt att det finns tillräckliga resurser regionalt (= på TE-centralens landsbygdsavdelning) och lokalt (= i de lokala aktionsgrupperna) till förfogande för att verkställa och fatta beslut om programmet.

8. BEGREPP OCH TILLÄGGSUPPGIFTER

Förklaringar till begrepp som använts i detta dokument:

Aktionsgrupp	En förening för utvecklingsarbete på landsbygden. Föreningen förverkligar ett eget utvecklingsprogram genom att finansiera små, lokalt förankrade projekt. Se även 'Leader-handlingssätt'.
Allmännyttig	Tilläggsinformation på internet www.maaseutuplus.net En viss åtgärd är allmännyttig när den nytta som åstadkoms riktar sig mot en större grupp i stället för till en människa eller ett företag. Se även 'Allmänt utvecklingsprojekt'.

Allmänt utvecklingsprojekt	Ett utvecklingsprojekt som har delfinansierats med offentliga medel och de som drar nytta av projektet är en grupp människor eller företag. Se även 'Allmännyttig' och 'Delfinansiering'.
Anknytning till gårdsbruk	Företagsverksamhet som bedrivs på en gård i anslutning till lantbruket (jord- och skogsbruket skall ha en väsentlig betydelse för företagarens utkomst).
Delfinansiering	Endast en del av kostnaderna för en viss utvecklingsåtgärd finansieras med offentliga medel.
Finansieringsenhet	En av fyra enheter vid TE-centralens landsbygdsavdelning. De övriga enheterna är fiskeri-, övervaknings- och miljöenheten. Se även 'Landsbygdsavdelning' och 'TE-central'.
Företagsprojekt	Ett utvecklingsprojekt som har delfinansierats med offentliga medel och ett enskilt företag drar nytta av utvecklingsåtgärderna. Se även 'Företagsstöd', 'Delfinansiering' och 'Obundenhet'.
Företagsstöd	Offentlig delfinansiering för utvecklingsåtgärder på ett enskilt företag. Stödet kan beviljas som investeringsstöd, utvecklingsstöd eller startstöd. Se även 'Delfinansiering'.
Koordinationsprojekt	Ett allmännyttigt utvecklingsprojekt för vilket man har definierat ett visst ansvarsområde och som omspannar TE-centralens hela område. Se även 'Allmännyttig' och 'Utvecklingsprojekt'.
Kärnlandsbygd	En typ av landsbygd, se bilaga 3.
Landsbygd nära städer	En typ av landsbygd, se bilaga 3.
Landsbygdsavdelning	En av TE-centralens tre avdelningar. De övriga avdelningarna är arbetskrafts- och företagsavdelningen. Se även 'TE-central' och 'Finansieringsenhet'.
Landsbygdssektion	En sektion som är underställd landskapets samarbetsgrupp och vars verksamhet leds av landsbygdsavdelningen vid TE-centralen.
Landsbygdssektioner	Landsbygdssektionen för landskapet Östra Nyland och landsbygdssektionen för landskapet Nyland. Sammankommer till gemensamma möten.
Leader-handlingssätt	Utvecklingsverksamhet som sker via de lokala aktionsgrupperna och inom vilket de finansierade åtgärderna utgår från lokala behov. Se även 'Aktionsgrupp'.
Lokal aktionsgrupp	Se 'Aktionsgrupp'.
MYR	Landskapets samarbetsgrupp (Maakunnan yhteistyöryhmä). Se även 'Landsbygdssektioner'.
Obundenhet	De allmännyttiga företagsspecifika investeringarna i ett utvecklingsprojekt kan riktas företagsspecifikt med en andel på högst 25 %. T.ex. handledning.
Samhälleligt utvecklande	Allmännyttigt utvecklingsarbete vars primära mål är annat än utveckling av näringsverksamhet. T.ex. utveckling av byverksamhet. Se även 'Allmännyttig' och 'Utvecklande av näringsverksamhet'.
Samlingsprojekt för företag	Ett projekt som innehåller flera företagsprojekt. Projektet omfattar utvecklingsåtgärder för specifika företag vilka delfinansieras som utvecklingsstöd inom ramen för företagsstödet. Se även 'Företagsprojekt' och 'Företagsstöd'.

Sammanjämkning	Åtgärder med vilka man försäkrar sig om att man i alla projekt beaktar utvecklingsåtgärder som utförs i andra projekt (även sådana som finansieras via andra finansieringskällor beaktas). Projektens utvecklingsåtgärder skall med andra ord komplettera varandra och inte gå på varandra.
Stödform	Utvecklingsåtgärder som finansieras med offentliga medel och avviker från varandra beträffande vem som drar nytta av åtgärderna. De huvudsakliga formerna är företagsprojekt och allmänna utvecklingsprojekt. Se 'Företagsprojekt' och 'Allmänt utvecklingsprojekt'.
TE-central	Arbetskrafts- och näringscentral. Tilläggsinformation på internet www.te-keskus.fi
Utvecklande av näringsverksamhet	Allmännyttigt utvecklingsarbete vars syfte i första hand är att utveckla företagsamheten och att göra företagsverksamhet vanligare och mera mångsidig.
Utvecklingsprojekt	Målmedveten verksamhet som förverkligar ett visst program och för vilket man har gjort upp en plan och som flera parter drar nytta av.
Verkställande	De myndighetsuppgifter som TE-centralen utför inom ramen för ett officiellt fastställt utvecklingsprogram.

9. BILAGOR OCH HÄNVISNINGAR

9.1. Bilagor

- 9.1.1. Bilaga 1. Publikation "Uudenmaan maaseutuyritysstrategia vuoteen 2012"
- 9.1.2. Bilaga 2. "Esimerkkejä maaseutujaostoissa linjattavista asioista yritystuki-
kien kohdentamisessa ohjelmakaudella 2007 - 2013 (luonnos)"
- 9.1.3. Bilaga 3. Kommunkarta "Arbetsplatsstrukturen i de Nyländska kommun-
erna år 2003, jord- och skogsbrukets andel"
- 9.1.4. Bilaga 4. Kommunkarta "Landsbygdstyper under programperioden 2000-
2006"
- 9.1.5. Bilaga 5. Kommunkarta " Landsbygdstyper i Finland 2006, programperio-
den 2007-2013"
- 9.1.6. Bilaga 6. "Regional fördelning av den offentliga finansieringen enligt
handlingslinje och åtgärd i Nylands område 2007-2013 (preliminärt)"
- 9.1.7. Bilaga 7. "Uppskattad helhetsfinansiering åtgärdsvis för det regionala pro-
grammet" (preliminär)"
- 9.1.8. Bilaga 8. "Åtgärder som finansieras via finansieringsenheten, stödformer
som används och maximala stödnivåer som Nylands regionala landsbygdsut-
vecklingsprogram omfattar" (preliminär)
- 9.1.9. Bilaga 9. Häme-Uudenmaan Metsäohjelma 2006 – 2010
- 9.1.10. Bilaga 10. Kustens regionala skogsprogram 2006 – 2010
- 9.1.11. Bilaga 11. Uudenmaan maaseutuohjelman indikaattorit

9.2. Hänvisningar

- Hänvisning 1. Lokalt utvecklingsprogram "Projektum II, Utvecklingsprogram för Östra
Nylands landsbygd 2007-2013"
Aktör: Idässä Itäa ry – Gro i Öst rf
Internet: <http://www.iupomo.info/muut%20tiedostot/nettiversio.doc>
Område: Borgå, Buckila, Lapträsk, Liljendal, Lovisa, Mörskom, Pernå,
Sibbo och Strömfors (+ 1 kommun i Tavastland: Artsjö).
- Hänvisning 2. Lokalt utvecklingsprogram "Kaupunkimaaseudun henki"
Aktör: Keskisen Uudenmaan Kehittämisyhdistys KEHU ry
Internet: www.kehu.fi
Område: Esbo, Kervo, Nurmijärvi, Träskända, Tusby och Vanda.
- Hänvisning 3. Lokalt utvecklingsprogram "Hiiden talkoot II"
Aktör: Länsi-Uudenmaan Kehitys LUKE ry
Internet: www.luke.fi
Område: Högfors, Lojo och Vichtis.

- Hänvisning 4. Lokalt utvecklingsprogram "SAMPo ry:n kehittämisstrategia vuosille 2007-2013" (namnet på programmet preciseras senare)
Aktör: Maaseudun kehittämisyhdistys SAMPo ry
Internet: www.pornainen.fi/sampory
Område: Askola, Borgnäs och Mäntsälä.
- Hänvisning 5. Lokalt utvecklingsprogram "Lokalt utvecklingsprogram för Västra Nyland 2007 - 2013" (namnet på programmet preciseras senare)
Aktör: Pomoväst rf
Internet: www.pomovast.fi
Område: Ekenäs, Hangö, Ingå, Karis, Kyrkslätt, Pojo och Sjundeå.
- Hänvisning 6. Lokalt utvecklingsprogram "Muurit silloiksi II" (namnet på programmet preciseras senare)
Aktör: Lounais-Suomen Maaseudun Kehittämisyhdistys ry
Internet: www.lounais-suomenmaaseudunkehittamisyhdistys.fi
Område: Karislojo, Sammatti och Nummi-Pusula (+ 8 kommuner i Egentliga Finland: Bjärnä, S:t Bertils, Halikko, Kiikala, Kisko, Muurla, Salo och Suomensjärvi).
- Hänvisning 7. Lokalt utvecklingsprogram "YliSetin ohjelma vuosille 2007-2013" (namnet på programmet preciseras senare)
Aktör: Hyvinkään-Riihimäen Seudun Yhteistoimintayhdistys ry YliSet
Internet: www.yliset.net
Område: Hyvinge (+ 3 kommuner i Tavastland: Hausjärvi, Loppis och Riihimäki).
- Hänvisning 8. Publikation "Hevosalan investointitarpeet ja yrittäjyyden muutokset lähitulevaisuudessa –selvityksen keskeiset tulokset".
Internet: www.hevosyrittaja.fi
- Hänvisning 9. Alueellinen metsäohjelma
Internet: <http://www.metsavastaa.net/index.cfm?docID=2679>
- Hänvisning 10. Nylands miljöprogram
Internet:
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=147614&lan=fi&clan=sv>
- Hänvisning 11. Inrikesministeriets publikation 1/2003 Saaristo-ohjelma 2003 - 2006, Saarret, järvet, joet ja rantavyöhyke aluekehitystekijöinä.